Ч. 278 (15.079. Львів, середа 14. грудня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 240-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіов Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 1.50 ЗОЛ П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

День св. Андрея.

УРОЧИСТА АРХИЄРЕЙСЬКА СЛ. БОЖА. — АПОСТОЛЬСЬКИЙ НУНЦІЙ У КАТЕДРІ СВ. ЮРА.

Сьогодні відбулася в храмі св. Юра урочиста архиєрейська Служба Божа в наміренні Митрополита Кир Андрея. Її відправили оба львівські єпископи, Кир Іван і Кир Никита, у сослуженні оо. крилошан львівської Капітули: Л. Куницького, В. Томовича, В. Лаби, О. Базюка і Р. Лободича. Діяконували оо. І. Гриньох та І. Клюс. Співав дуже гарно хор питомців Богословської Академії. Катедру наповнили вщерть маси українських вірних. У сталях замітили ми представників української інтелігенції.

Після закінчення Богослужби, відспівання відповідних многолітствій та гимну „Боже великий", єпископи і духовенство вийшли напроти Апостольського Нунція, Ексцеленції Ф. Кортезія, який саме тоді у товаристві пралата Пачінія перебував у митрополичій палаті на відвідинах в Ексц. Митрополита. Перед престолом повитав Апост. Нунція довшою латинською промовою Преосв. Іван. Він висловив за відвідини, хоч не офіціяльні, подяку іменем єпископів, духовенства і вірних, запевнив Нунція у привязанні до католицької Церкви й Апостольської Столиці та вказав на винятковий релігійний стан, у якому український нарід находиться. Саме сьогодні, в день Іменин нашого найдостойнішого Митрополита, вожда і найвизначнішого пропагатора ідеї Унії, український нарід з пошаною згадує про Нього і тим більше дякує Представникові Апостольської Столиці, який відвідав саме тепер голову гр.-кат. Церкви. З просьбою благословенства покінчив свою піднеслу промову Преосв. Іван.

Нунцій відповів в італійській мові. Його слова перекладав о. мітрат Й. Сліпий. „Все захоплений величністю гр.-кат. обряду, радію, — казав Нунцій, словами В. Ексцеленції, якими передаєте запевнення привязання і вірности св. Отцеві й Апостольській Столиці". Висказуючи радість, що міг відвідати Митрополита, побачити величаву катедру і стільки вірних, Апостольський Нунцій передав від св. Отця і від себе благословенство для єпископів, духовенства і вірних.

Після цього відправлено короткий Молебен і Суплікацію, в якій взяв теж участь Нунцій. Богослужбу покінчено папським гимном, що його відспівав хор в італійській мові.

Коли Нунцій разом з єпископами й духовенством вийшов з катедри, численно зібрана публика привітала його окликами „слава". Після короткого відпочинку в палаті Нунцій відїхав автом до міста.

Треба підкреслити незвичайно поважний характер свята, яке випало дуже культурно, хоч не було заздалегідь приготоване.

Японський дипльомат у Хусті.

Секретар японської амбасади з Москви Катток приїхав через Прагу до Хусту. Приняв його прем. о. д-р Волошин та мін. Ревай.

Польська преса підкреслює, що цей японський дипльомат має близький контакт з німецьким ген. консулем та німецькими обсерваторами в Хусті та що Японія, звязана протикомуністичним пактом з Німеччиною та Італією, виявляє зацікавлення Карпатською Україною.

•

КОРДОННИЙ РУХ НА ПОГРАНИЧЧІ МІЖ КАРПАТСЬКОЮ УКРАЇНОЮ ТА МАДЯРЩИНОЮ.

Як подає пресова служба Карпатської України, українська делімітаційна комісія заключила з мадярською договір про т. зв. малий кордонний рух до часу остаточного устійнення кордону. Урегульовано справу перевозу майна, залишеного на втрачених землях, та справу тимчасових перепусток.

Нарада премієра Карпатської України зі союзним президентом.

Пресова служба Карпатської України подає: Премієр о. д-р Волошин приїхав до Праги та відбув довшу нараду з президентом Гахою. Пополудні він був на засіданні союзного уряду у справі повновластей, урядової декларації у парляменті та державних секретарів у союзних міністерствах.

VI. 1. Pr. 676/38 — Wyciąg z posiedzenia wspólnego [illegible]. — Sąd Okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w składzie Wiceprezesa S. O. L. Maślaki, Sędziowie S. O. Dr. J. Locker i W. Frankel w sprawie konfiskaty nr. 262 czasopisma pt. „Dilo" z daty Lwów dnia 25. 11. 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 676/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 2 grudnia 1938 po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia uznać za uzasadnioną dokonaną dnia 24 listopada 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Dilo" nr. 262 z daty Lwów dnia 25. 11. 1938 r. zamieszczonych: 1) w artykule pt. „U Karpatskij Ukraini zowsim normalni widnosyny" w ustępie od słów „[illegible] na polskomu" do końca artykułu, 2) w artykule pt. „Z [illegible] można i ponad [illegible]", a) w ustępie od słów „W ci słowa" do słowa „[illegible]", b) w ustępie od słów „Jak samo" do słowa „[illegible]", c) w ustępie od słów „A dosyć" do słów „[illegible]", d) w ustępie od słowa „Przypam" do słowa „[illegible]" znamiona ad 1) i 2) występku z art. 150 k. k. a nadto w ustępie ad 2) przestępstwa z art. 154 § 1 i 2 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 (Dz. p. p. nr. 6 ex 1863) t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wymienione ustępy przez rozsiewanie tendencyjnych i świadomie fałszywych wiadomości o rzekomym wpływaniu Polski na obecną sytuację na Rusi Zakarpackiej, oraz o obecnej sytuacji na Wołyniu mogą zaniepokoić ogół publiczny. Ponadto artykuł 2) głosi ukraińskie nacjonalistyczne hasła separatystyczne i w ten sposób nawołuje do zbrodni stanu. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest całym powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Maślaki w. r. Protokolant: Halfern w. r. Za zgodność: w z. Kol kier. sekr.

Замість безлічі партій — одна авторитетна організація!

Львів, 13. грудня 1938.

Ідея української консолідації переходила ріжні фази. Ще три роки тому казали ми і писали, що взагалі ніяка політична консолідація серед українців — на превеликий жаль, смуток і стид — неможлива. Ми просто робили спис всіх існуючих українських політичних партій, груп і течій у краю та на еміграції, пригадували, хто з ким і як пересварений та стверджували, що погодити їх неможливо, бо кожний компроміс спирається на толеранції, а ексклюзивізм є її запереченням. І тому ми висунули були гасло — консолідації на ґрунті аполітичних установ і організацій, в яких мають не тільки право, але й обовязок працювати всі члени нації без огляду на їх партійно-політичну приналежність та які, як загально-національну цінність, треба дбайливо хоронити від усяких свідомих чи несвідомих спроб вводити на їх терен політичні моменти. Правда, існують у нас ще міжпартійні конфлікти на тлі становища до установ та існують неполадливі суперечки між деякими установами і деякими партійними групами. Але маємо враження, що ці конфлікти й суперечки вигасають і що наша теза таки переможе — у теорії і в практиці. Переможе тому, бо ті українські ідеольоґічні ексклюзивні течії, які раніше відсуджували декого від права активної праці на терені даної установи чи організації через його партійну приналежність (напр. націоналісти радикалів чи деякі католики взагалі соціялістів) наближаються уже до нашого погляду, що громадська праця, керована й контрольована управою установи, це не тільки честь, але обовязок, від якого не можна звільнювати нікого, — а другого боку безумовно не втримається теза деяких партійників про відсоткове заступництво в установах існуючих партій і груп, бо така теза абсурд: вона не існує ніде на світі, скрізь потрібні люди а не представники течій, єдино правильний і допускальний принцип особового добору, — врешті й нема у нас критерія ані їх справжньої ані формальної сили (числа членів партій, груп, ідеольоґічних течій). І тому, кажемо, це єдина консолідація, яка — на нашу думку — фактично вже існує та у будучому ще скріпиться.

Черговою фазою це була думка про міжпартійне порозуміння. У теорії воно стало [illegible] можливе, у практиці стало виключене через становище всіх інших українських партій до теперішньої верхівки УНДО. Примушений до цього — писав про це недавно у „Ділі" п. В. Кузьмович пояснюючи цим станом речей деякі апостазії нашого національного життя. Можна ріжно таку поведінку інших українських політичних партій характеризувати — дехто називає її недопускальним встряванням у внутрішні справи чужої партії, — вони самі знову мотивують свою поведінку тим, що не хотять своєю політичною співпрацею апробувати політичну тактику, що її вони завзято поборювали, — це взагалі справа зовсім окрема, а що вона нелегка, то вказують на це наглядно — безуспішні всі спроби таки до якоїсь міжпартійної консолідації довести. Ми все ще находимось у тій ситуації, що неможливо вигнати ніякої заяви у найва-

гальнішій всенаціональній справі за підписами голов та представників всіх істнуючих політичних партій, груп і течій. Чи хтось назве це трагедією чи абсурдом чи злочином — всеодно воно не змінить цього злощасного факту.

Тимчасом події йдуть і перевалюються. На чергу дня висунулись такі справи, які духово вже обеднали та щораз цупкіше обеднують ввесь нарід, в першу чергу народні низи, які тут перекреслюють всяку партійну ріжницю, далі — загал української інтеліґенції. Політичними партіями та партійною тактикою ніхто не цікавиться: цікавляться подіями, справами, конкретними виступами діячів, без огляду на їх партійну фірму. Витворюється цілком нова ситуація. Вона полягає у тому, що життя перекреслює партійнопрограмові барієри поміж членами нації та одночасно провід нації мусить бути такий, який і формально і фактично спирався би на довірі **всієї нації.** Навіть найбільш сконсолідована одна політична партія не може в такій ситуації мати амбіцій бути провідною, монопольно-репрезентаційною. Взагалі стає анахронічною річчю — поділ українського громадянства на політичні партії.

Таким робом виринає зовсім інша плятформа консолідації: **самоліквідація істнуючих українських політичних партій та створення авторитетної апартійної політичної репрезентації народу.** В останньому часі ми мали кілька таких прецеденсів: Коли прийшла катастрофа Чехословаччини саморозвязались всі чеські політичні партії і покликали до життя тільки дві, які заступили ввесь дотогочасний вахляр партій і груп. Розвязались усі польські партії на Заользі, розвязались усі українські партії та давніші українські прибудівки чеських партій на Закарпатті. Сама розвязалася також еміґраційна УСДРП, яка мала своїх представників у II-му Інтернаціоналі. Самоліквідація у нас краєвих українських політичних партій тому легка, бо деякі з них фактично є фікціями, інші знову стали анахронічними і тримаються виключно тільки привязанням — з традиції, з привички — частини людей в деяких околицях краю до старої партійної фірми. Повторюємо те, що вже раз писали: скільки у нас людей знає, чим ріжняться партійні програми?!

Знаємо згори, що почуємо відразу арґумент: коли позбудемося всіх істнуючих партій та замість них покличемо до життя тільки одну організацію, то легко можемо опинитися серед пустки і без ніякої організації. На те відповімо: нема чого лякатися, бо колиб ми втратили таку загально-національну організацію не з власної причини, тоді багато легче заступити її і покликувати щораз нову, коли обовязує **персональний принцип і понадпартійний загально-національний інтерес, а не принцип партійних програмових формул.** Можна зліквідувати партію, розвязати організацію, але не можна зліквідувати всіх тих, які мають досить почуття національно-політичної відповідальности, щоб на випадок потреби самотужки ставати на опорожнене місце. Віримо настільки у здоровий інстинкт нації та у таку вже поважну кількість чесних і розумних українських громадян, що не лякаємось марева, що можемо опинитись без ніякої репрезентації.

Автор цих рядків свідомий, що цими своїми увагами викличе чимало застережень і може навіть опозиційного гамору. Похвальне привязання до традиції іде в нас так далеко, що наше громадянство привязане навіть до таких форм життя, які стали зайві. Українці славляться тим, що залишаються позаду подій і течій. Але маю враження, що нехіть взагалі до партій, як зорганізованої форми громадсько-політичного життя, поруч із свідомістю, що дійсно надійшли інші часи, які вимагають пристосуватись до них, — скаже широким колам громадянства достатись до цієї думки поважно і прихильно. Покищо ім забавку у престіжи й у фікції тоді, коли рішається доля нації!

Ів.

Швайцарський острів.

(Від власного кореспондента).

Женева, 8 грудня 1938.

Швайцарія геополітично це острів, бо ніде не сягає до моря. Швайцарці гостинні як і мешканці багатьох інших островів. Тут знаходять захист жертви всіх політичних бурей в Европі. Перед війною Швайцарія була Ельдорадом російських революціонерів та виключених студентів. Тут знайшли притулок жертви одеського та деяких інших погромів, які уладжувала російська чорна сотня скупченому на Україні та Білоруси жидівському населенню в подяку за його русифікаторську роботу серед інших „інородців". Повільно витворилась і зросла вірменська кольонія. Потім осіла досить нечисленна нансенівська еміґрація; потім фашистівська революція викинула до Швайцарії антифашистів; понад десяток років пізніше те саме зробила Німеччина з противником національного соціялізму. Не поминули Швайцарії і еспанські втікачі, поправді лише заможніші. Тепер швайцарська влада сушить собі голову над тим, як дати собі раду з жидівськими еміґрантами, бо самим скріпленням прикордонної сторожі справи ще не вирішується. Разом зі старим жидівським населенням сягає число жидів у Швайцарії згідно з урядовою статистикою понад 20.000, швайцарські „фашисти" твердять справді, що воно без порівняння більше. Прихильники точних дат взялися за олівці і обчислили відстоток жидів серед купців, адвокатів, журналістів, лікарів та в інших поплатних фахах. Показалося, що відсоток цей досить „нормальний" і добробутові гостинних автохтонів не загрожує. А найбільш гостинні з них, себто власники гостинниць, навіть взагалі висловились проти надмірного обмеження вїзду жидів, що можуть оплатити добре свій побут. При суворих девізових приписах у Німеччині робити це справді нелегко.

Але найбільша журба Швайцарії не господарська, а політична, і то в царині не внутрішньої, а закордонної політики. Поза Ліхтенштайном отoчують Швайцарію, як відомо, тепер з усіх боків великі держави, і добрі відносини між ними заторкують її може не менше, ніж їх самих, бо кожне зударення між ними загрожувалоб залити швайцарський острів хвилями війни. А тому, що люди тепер менше ніж колись можуть мати чисту втіху без гірких домішок, журба обіймається з радістю [illegible] швайцарських політиків. Їх журить [illegible] італійське напруження і тішить франко-[illegible]ке наближення. Швайцарці не побоюються, [illegible]зуміється, що замість французьких сусідів [illegible] савойській березі Леману вони можуть дістати через ніч італійських сусідів, на яких вони справді ні трохи не можуть поскаржитися [illegible] Сімплоном та Ст. Готардом, але їм прикро бути близькими свідками суперечки навіть і за Туніс та Корсику, навіть і тоді, коли сперечаються властиво лише часописи та демонстранти обох таких ріжних латинських сестер. [illegible] тішає їх справді слушна і оправдана надія, [illegible] не Франція посварить Італію з Німеччиною, [illegible] Німеччина причиниться до порозуміння [illegible] Францією та Італією. Цю надію поділяє очевидно і Чемберлен вибираючись до Риму з традиційним парасолем, що набув славу [illegible] живої галузки миру.

Вислідки пороложі Рібентропа тішать не лише Париж, але і Женеву. Одним з цих вислідів тут уважають те, що „Льондон і Париж властиво полишили осередню Европу. Франція зближується з Францією, щоб забезпечити свій фляик на Рені і мати змогу тим вільніше діяти на Сході". Женевський барометер зазначує навіть докладніше сферу европейських бурь в найближчім часі. Директор Жан Мартен пише в „Журналь де Женев", що Чехословаччина творить тепер передову стежу Німеччини на Сході. Швайцарський острів тішиться, що центр політичного буревію пересувається на схід, тим більше, що по думці „Ле Тан" [illegible] події на сході не можуть порушити тепер безпеки на заході. На своє щастя швайцарці не читають, очевидно, „Ізвестій", бо перечитавши їх, вони не моглиб спати так спокійно. Вони довідалися би, що відвага московського уряду зросла в останньому часі так сильно, що він заповідає просто розбити берлінсько-римську вісь об скелі Карпатської України, де „повстало нове джерело суперечностей між імперіялістичними напасниками". І тому маємо враження, що швайцарці не орієнтуються у [illegible] совітського імперіялістичного гону, [illegible] той гін часово заломився.

М. Данько.

Про що говорять Пані.....

... що лише шовковий пудер косметольоґа д-ра Тушицького містить у собі „Маттія" [illegible] з екзотичних квітів, що стисло достосований до фізіольогічних функцій шкіри, надає [illegible] знищеній цері свіжий привабливий вигляд. Вже по одноразовім ужиттю [illegible] ріжницею вигляду цери. Дістанете у всіх пер шорядних перфумеріях і дроґеріях. 7—30 [illegible]

Вислід виборів до югославянського парляменту.

В Білгороді оголосили офіційні вислідн виборів: урядова листа прем. Стоядіновича дістала 58,9 проц. голосів, хорватська листа д-ра Мачка — 40,21 проц. гол., фашистівська листа б. міністра Льотіча — 0,89 проц. голосів. Згідно з югославянською виборчою ординацією, партія, яка дістала найбільше голосів, дістає поважну премію, тому Стоядінович матиме 30[illegible]—310 мандатів, Мачек — 50—60 мандатів.

Хід виборів був спокійний; лише в [illegible] Вардару (Македонія) та Дріни (Боснія—[illegible]нія) дійшло до сутичок, у яких згинуло 2 [illegible]би і 13 ранено.

Жиди шукають кольонізаційних теренів у Африці.

Цього тижня виїдуть з Гаги представники жидівського кольонізаційного товариства, щоб пізнати терени в Родезії та Уганді, які запропоновано на кольонізацію жидів з Німеччини. Ці терени закуплять при підмозі [illegible] і американських банків.

Франція зліквідувала свою військову місію у Празі.

На основі порозуміння з Чехо-Словаччиною Франція рішила зліквідувати свою військову місію у Празі, яка є там від світової війни. Французькі старшини ще цього тижня [illegible]ся домів.

Помер шеф закордонного відділу фашистівської партії приятель українців.

У Римі помер недавно полковник Рапікаволі, який керував міжнародним відділом фашистівської партії і був одним з найкращих знавців українських справ. Запізнавшись з українською справою через Енріка Інсабата та Лавра Майнарді, відомих приятелів України, Рапікаволі ніколи не прoривав тісних [illegible] українцями і вживав свої великі [illegible] допомогти українській пропаґанді. [illegible] очи на молодий вік (він не дожив і 40 [illegible] Рапікаволі зробив блискучу карієру [illegible] в уряді.

Присилайте передплату.

Вказівки для родичів як переводити шкільний плебісцит.

У „Ділі“ з 7. грудня подали ми зміст розпорядку з 25. листопада, що появився в „Деннику Законів“ Р. П. з 2. грудня ц. р. ч. 94, поз. 637. Сьогодні подаємо коротко зміни, які цей закон уводить і вказівки, що мають українські родичі робити, щоб його використати.

Головні зміни такі:

Досі можна було вносити шкільні декларації за українською мовою навчання цілий рік, але важні до вирішення мови навчання у даній школі в черговому шкільному році були тільки ті декларації, що їх доручено приналежному шкільному інспекторові до 31. грудня.

Тепер можна вносити шкільні декларації за українською мовою навчання тільки в листопаді і то тільки за ті школи, в яких від часу управосильнення останнього рішення про мову навчання минуло 7 літ.

Якщо минуло 7 літ та українські батьки в місяці листопаді не вносили шкільних декларацій, то черговий речинець вношення шкільних декларацій припадає в листопаді по упливі дальших 7 літ.

З огляду на те, що цей виконний розпорядок появився у Деннику Законів щойно 2. грудня 1938 р., цього року вимково пересунено речинець вношення шкільних декларацій з листопада на час **від 10. грудня 1938 р. до 10. січня 1939 р.**

З огляду на короткий речинець треба, щоб батьки українських дітей у шкільному віці не занедбали у свій час внести шкільні декларації за українською мовою навчання у школах — по тих громадах, де цього року можна переводити шкільний плебісцит за українською мовою навчання.

I. ДЕ ПЕРЕВОДИТИ ШКІЛЬНИЙ ПЛЕБІСЦИТ?

1) Шкільні плебісцити за українською мовою навчання можна і треба переводити на просторі воєвідств: львівського, тернопільського, станиславівського, волинського та поліського.

2) Українські батьки не мають права переводити шкільних плебісцитів за українською мовою навчання на Холмщині і Підляші та в тих українських громадах Лемківщини, що належать до краківського воєвідства.

3) Шкільний плебісцит за українською мовою навчання треба переводити по всіх українських громадах (містах, містечках і селах), де по даним останньої конскрипції є найменше 25% українського населення і в яких цього року упливає 7 шкільних літ від дати, коли стало праводсильне оречення щодо мови навчання, де є польська або утраквістична школа (за кожну школу зокрема). У тих громадах, де ще залишилася в школах українська мова навчання, шкільного плебісциту за українською мовою навчання переводити не треба.

II. ХТО ЗАЙМАЄТЬСЯ ШКІЛЬНИМ ПЛЕБІСЦИТОМ?

1) Батьки (правні опікуни) українських дітей у шкільному віці вносять шкільні декларації за українською мовою навчання в даній школі індивідуально до приналежного шкільного інспектора.

2) За всякими інформаціями, а головно: **в котрій громаді можна цього року переводити шкільний плебісцит** — треба звертатися до політичних повітових організацій, які мають свій осередок у місцях осідку шкільних інспекторів. (Напр. до Повітового Народнього Комітету УНДО).

III. ОСВІДОМЛЕННЯ БАТЬКІВ. ШКІЛЬНІ НАРАДИ ТА ВІЧА.

Українські громадянські чинники (політичні організації) повинні негайно використати час плебісциту для освідомлення українських батьків про вагу й необхідність рідної української школи з українським учителем для української дитини та про законні підстави заходів за українською школою шляхом шкільного плебісциту. У тій цілі треба підготовляти та переводити шкільні наради і збори зберігаючи приписи закону про збори з 11. березня 1932 р. В. З. ч. 48, поз. 450.

IV. ХТО МАЄ ПРАВО ВНОСИТИ ДЕКЛЯРАЦІЇ?

1) Право домагатися української мови навчання в школі має: а) батько дитини, б) мати, якщо батько не живе, або не виконує батьківської влади, в) правний опікун дитини, якщо обоє родичі не живуть або не виконують своєї влади.

2) Вносити шкільні декларації за українською мовою навчання можна тільки за українських дітей у шкільному віці. Шкільний вік дитини починається з початком шкільного року в тому календарному році, в якому дитина кінчить 7 літ і триває 7 літ (отже від 7—14 літ життя), без огляду на те, чи дитина ходила до школи, була звільнена від науки, або самовільно залишила науку, чи взагалі ще не ходила до школи.

3) Щоб шкільна влада могла розглядати справу зміни мови навчання в даній школі на українську, треба важних шкільних декларацій за найменше 40 українських дітей у шкільному віці.

Хоч по закону вистачає за українською мовою навчання шкільних декларацій за 40 дітей, то треба подбати, щоб такі шкільні декларації внесли по змозі **всі українські батьки** чи їхні правні заступники.

V. ЯК ВИГОТОВЛЯТИ ШКІЛЬНІ ДЕКЛЯРАЦІЇ, ПІДПИСУВАТИ ТА ПОТВЕРДЖУВАТИ ПІДПИСИ?

1) Кожний батько (мати або опікун) української дитини вносить індивідуально окрему шкільну декларацію за свою дитину або й за більше число своїх дітей у шкільному віці.

Шкільну декларацію виповняємо так:

ДЕКЛЯРАЦІЯ.

Я, нижче підписаний (а) **Василь Мельничук**, громадянин Річипосполитої Польської, української народности, мешканець **Підгородя**, громади **Крилос**, повіту **Станиславів**, як батько — мати — правний опікун дитини (дітей) у шкільному віці а саме:

1) **Івана** (імя дитини) 3) **Андрія** (імя дитини)
2) **Марії** (імя дитини) 4) . . . . . . (імя дитини)

на основі статті 3 закону з дня 31. липня 1924 р., що містить деякі постанови про організацію шкільництва (В. З. Р. П. ч. 79, поз. 766) висловлюю побажання, щоб публичній народній школі в **Підгородю** (назва місцевости) введено українську мову навчання.

Дня 25. грудня 1938 р.

Василь Мельничук
(власноручний підпис)

До
ШКІЛЬНОГО ІНСПЕКТОРАТУ
в . . . .

2) Правильно виповнені шкільні декларації підписують батьки (матері або опікуни) і потверджують у волосному уряді (можна також у старості або нотаря). Міністр внутрішніх справ обіжником з 19. лютого 1925 р. ч. III. 1254 що його оголошено в офіціозі „Газета Адміністраціі і Поліціі Паньствовей“ ч. 8 з 21. лютого

КЛЯВДІЯ ГАВРИЩАК.

Над Ню-Йорком шаліє гураґан

Від години пятої пополудні сто тисяч вікон Емпайр Стейт Білдінг (найвищого вершка в пасмі нюйорських гір-хмародерів) починають чорніти заплющеними очодолами. Декораційні неони освічують тільки сам його шпиль, що вилискує на десятки миль, немов закутана станіолем шийка велитенської пляшки-шампанки. „Стояче місто“ з тисячами бюр-інституцій, лябіринтом кімнат та коридорів, що вісім годин денно здрігаються від телефонічних дзвінків, стукоту писальних машин та рахівниць, шуму ліфтів, — гуде він наказів, доручень, звісток і телеграм наче команда битви в моменті найсильнішого зудару двох ворожих сил (бізнесу та конкуренції...) — стає нагло мертвецьким бльоком залізобетону, немов забутий гробовець на цвинтарі велитнів.

Коли годинник добігає до пятої — тисячі секретарок, стенотипісток, книговодів, касієрів, директорів, ліфтбоїв і возних висипується на вулиці десятками виходів наче зерно крізь діри міха, що не видержавши натиску тягару тріснув при самій підставі. Погасають останні світла, поспішно затріскуються двері, падуть прошальні перекрики — віїздажають один по одному на нічний спочинок ліфти, що вісім струджених годин дня немов артерії розливали кипучу струю життя та енергії по всіх закутках залізобетонного тілища.

„Стояче місто“ западає в летарг..

Елінор рішила за всяку ціну залишитися після пятої в бюрі, щоб ще пару годин попрацювати. Таємниці цілотижневого її занедбання в книговодстві не можна було вже довше скривати, і якби не зручний маневр, яким звернула увагу шефа на дотепне оголошення конкуренційної фірми — у часі, коли прикликав її до себе — оголошення, що на щастя опинилося на бюрку, на верху сторінки нечитаного щоденника, Елінор напевно булаб тепер вичікувала черги в бюрах посередництва праці, чи бігала по адміністраціях щоденників, що провадять рубрику „Вільні посади“. Пару хвилин перед пятою задзвонила до Джека (Ф. Смит, „Одежа для мужчини, що дбає за себе“ — не мішати з іншими Смитами! — Бродвей 133) та прохаючи вибачення за те, що вечір буде мусіти провести одинцем післала йому на потіху безліч таких цілунків, від яких телефонічні дроти розжарювалися до червоного... Коли товаришки блискавкою вдягали плащі і мазнувши прихапцем уста наймоднішим колíром орхідеї гамірливо вскакували до ліфтів — Елінор прикинулася неймовірно повільною, розчісуючи надто пильно кучеряву зачіску аж до менту, як одягальня стала пустою. Тоді кинулася мерщій у свою кімнату, винесла звідсіля рахівницю та пару книг, і примістивши їх на малім столику одягальні, непомітно замкнула за собою двері. (Завтра прийде до бюра десять хвилин раніше і не звертаючи нічиєї уваги занесе книги на місце.) Правильник фірми не передбачував загальної праці і тому строго заборонив працювати поза урядовими годинами. Елінор мусіла законспірувати свій плян наче... (Я хотіла сказати „наче державну змову“, але скоро похопилась, що смішно вкладати в уста молодій американці для порівняння інституцію, якій ледви раз удалося протиснутися на сторінки історії землі Вашингтона; популярніше — „наче таємне зборище Ку-Клюкс-Клану“).

З запертим віддихом, насторожівши вуха, всіма нервами, вона ловила глухі кроки возного, що переміряючи коридор провіряв замки бюрових дверей, не турбуючися — на щастя — одягальнею. Потім ще один стук ліфту вниз — і на 102-ому поверсі хмародера залягла глуха тиша.

Пята Евеню при найбільших зусиллях не зуміла видати зі себе звуку досить сильного на те, щоб дістатися на таку висоту. Навіть в годинах найбільш розшалілого вуличного руху, коли асфальт тремтів і вгинався під тягарем велитенських вантажних авт, поверхових автобусів та стотисячної розкричаної юрби прохожих — вихилившися крізь вікно стодругого поверха вухо ледви ловило далекий звук, немов слабий пошум ріки, що переливає води у стіп гори-велитня. Елінор чула тільки власний приспішений віддих, голосне колатання серця та за вікнами шум вітру, що розігнавшися від океану, натрапив на перший на своїй дорозі опір — непорушні стіни хмародеру. Стрясав раз-у-раз віконною рамою та ридав як від розшматованої рани...

Але Елінор не було коли нервуватися. Упорядкувати книговодство було для неї чимось більше, як виконати занедбаний обовязок. Коли тиждень тому обоє з Джеком погодилися (найближчий день став початковою датою занедбуваного книговодства), що їхнє велике кохання можна вмістити лиш під дахом спільного родинного дому — колюмни цифер, що записували реальну сторінку вимріяного щастя, а саме: комірне, рати за авто, домашню обстанову, видатки на харч, одяг та розваги, переконали Елінор про конечність вдоволитися лиш заміною дівочого прізвища та залишитися ще бодай рік книговодчинею у фірмі С. Лей і Брати бюро оголошень на придорожних таблицях.

(Далі буде)

1926 р., наказав волосним урядам безплатно потверджувати підписи батьків на шкільних деклярціях за українською мовою навчання.

Неписьменні дають у волосному уряді знак хреста на шкільних деклярціях при двох свідках, з яких один підписує неписьменного і себе, а другий підписує себе також як другий свідок.

Завваґа: Якщо волосний уряд не хотів би потверджувати підписів на шкільних деклярціях за українською мовою навчання, або домагався оплати, то в кожному випадку треба вносити скаргу до Старосства, Воєвідства і Міністерства Внутрішніх Справ, найкраще телеґрафічно до Старосства і Воєвідства по українськи, до Міністерства, з огляду на закон про мову з 31. VII. 1924. у польській мові.

Після вислання телеграми вказано вислати це основну жалобу до Старосства, Воєвідства й Міністерства внутрішніх справ з описом факту і наведенням дати, місцевости, осіб і свідків. У цих справах треба докладно звертатися до відповідних політичних орґанізацій і ними вказаних правних дорадників.

VI. КОМУ ТА ЯК ДОРУЧУВАТИ ШКІЛЬНІ ДЕКЛЯРАЦІЇ?

1) Якщо волосний уряд (нотар, староство) потвердив підписи батьків або їхніх заступників на шкільних деклярціях за українською мовою навчання, тоді треба доручити їх приналежному шкільному інспекторові найдальше до 10. січня 1939 р. включно. Одначе не ждати до останньої днини, лише старатися доконче доручити бодай 2—3 дні скорше за посвідкою або поштою і то доконче поручено — експрес.

Не потребуємо додавати, що ініціятиву у переводженні плебісциту повинні взяти в руки українські політичні орґанізації. Генеральний Секретаріят УНДО повідомляє нас, що в його канцелярії (Львів, Пасаж Гавсмана ч. 6, II) можна замовляти шкільні деклярації в ціні 2 сот. за 1 штуку.

БЛІХЕРА УВІЛЬНИЛИ.

Чеська преса повідомляє, що після змін на провідних місцях у Совітах, маршала Бліхера та недавно арештованих ґенералів звільнили й реґабілітували.

Одначе переслідування українців досі не припинили і в Харкові засудили та негайно розстріляли 11 осіб.

НІМЕЦЬКО-РУМУНСЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ ДОГОВОРИ.

Як подає Німецьке Інф. Бюро, німецько-румунські переговори у Букарешті покінчились підписанням кількох торговельних порозумінь, які продовжують до 1. жовтня 1939 дотеперішні договори, збільшуючи обороти. Румунський Національний Банк буде купувати марки по 40,50 леїв і продавати по 41,50 леїв.

—o—

ПЕРЕД ДАЛЬШИМИ ЗМІНАМИ У СОВІТСЬКОМУ УРЯДІ.

У дипльоматичних та журналістичних колах Москви сподіються, що нарком легкого промислу Шостаков уступить. Крім того сподіються іменування нового керманича нар. комісаріяту, пошт і телеграфів, яким тимчасово завідує Берман. Як говорять він арештований.

—o—

КОЛИШНІЙ ПРЕМІЄР ЛИТВИ У ВЯЗНИЦІ.

В понеділок коло 14. год. арештували провідника литовської християнської демократії, б. премієра Бістраса, провідника пучу Вальдемараса, сотника Івановскаса та кількох прихильників Вальдемараса.

—o—

АНҐЛЬО-ФРАНЦУСЬКИЙ ДЕМАРШ У СПРАВІ КЛАЙПЕДИ.

У відповідь на інтерпеляцію в палаті громад Чемберлен заявив, що британський шарже д аффер у Берліні дістав наказ разом з французьким амбасадором висловити надію в імени обох урядів, що Німеччина пошанує клайпедський статут. Як відомо, ці обі держави підписали цей статут.

Міністр Ю. Ревай у Берліні.

Берлін, 9. грудня.

Минуло більше як 20 років з того часу, коли офіційні українські делеґації з українських земель відвідали вперше столицю Німеччини, шукаючи тут навязання приязних політичних і господарських звязків з першим Райхом, тим Райхом, для якого, не зважаючи навіть на українсько-німецьку пропаганду підчас війни, наша державність звилялася якоюсь несподіванкою, короткотревалим засобом у переходових німецьких труднощах та лише провізорією й епізодом у старій німецькій політиці на Сході Европи.

Багато змінилося за цих 20 років. Не стало першого Райху, повстав і загинув другий Райх, що не дуже гарно записався в історії українсько-німецьких відносин, і народився нарешті третій Райх, що зголосився за новими національними засадами державної перебудови Европи. Дуже сильно зросло в Німеччині за цих 20 років та політично і державно обґрунтувалося зрозуміння наших справедливих державних постулятів. Те, що в 1918. році українські делеґати мусіли доказувати та переконувати, стало самозрозумілим і видається сьогодні навіть смішним та наївним анахронізмом. Ці 20 років не пройшли для нас безслідно.

Тому українська делеґація, очолювана міністром Ю. Реваєм, делеґація найменшої частини нашої землі, перша в новітній добі нашого державного відродження, що відвідала Берлін 5—7. ц. м., знайшла тут далеко сприятливіші умовини, ніж наші делеґати в 1918. р.

Готель Кайзергоф, славний в історії націонал-соціялістичної Німеччини, бувша штабна кватира Гітлера та його співробітників у 1932—33 рр., в якому запали історичні рішення, перетворився в цих трьох днях у штабну кватиру українців.

Від 7-ої год. ранку до пізної ночі кожний з українців, що довідався про побут української делеґації, спішив занести свою картку і довгими годинами висиджував у мягких кріслах готелю, щоб бодай когось з делеґатів побачити, а може навіть обмінятися кількома короткими словами. Небагатьом це вдалося, бо політичні й особливо господарські наради займали ввесь час наших делеґатів, оглядини ріжних німецьких уряджень, автострад, у перервах обіди-прийняття, ввечорі театр, опера та ще прийняття. Всюди невтомний міністр Ю. Ревай, його співробітник, керманич пропаґанди д-р Комаринський, задумливий все з цифрами і паперами молодий гуцул Бабота і поважний лісовий ґенерал у пишному однострою — всі вони роблять враження поважних ділових державних будівничих, що твердо знають, чого вони хотять.

Ось кореспондент одної української ґазети перехопив п. д-ра Комаринського:

— Яка ідеольоґія Вашого уряду та Центр. Ради? — питає він його.

— Нашою ідеольоґією тепер є прохарчувати кукурудзою незаможне населення — відповідає д-р Комаринський і це речення з великим вдоволенням коментує пізніше „більшість української кольонії.

Другий еміґрант питає п. мін. Ю. Ревая:

— Представники яких українських політичних угруповань були вже в Хусті?

— Запитайте мене ліпше, яких ще не було — відповідає мін. Ревай.

•

В наше завдання не входить переповідати деталі політичних і господарських переговорів нашої делеґації; вистане сказати, що всі ці переговори мали суто діловий і річевий характер та що наші делеґати відвідали всі важніші політичні й господарські чинники. Їх всюди приймали як українських делеґатів з найбільшою прихильністю і зацікавленням. Вони ж один раз почули ясно, що в цілому розрізі європейської проблеми розглядається тут карпатоукраїнська справа і що Німеччина стоїть непохитно при віденському рішенні. З другого боку їх заяви про змагання карпато-українського уряду до мирного співжиття зі всіми сусідами та його бажання присвятити всі свої сили консолідації мініятурної української держави зробили тут дуже додатне враження.

Цей безпосередній контакт мав ще ту користь, що він розвіяв деякі шкідливі леґенди, що їх групове насвітлення тих чи інших посередників витворило в Хусті й Берліні, що якнайкраще виявив якости мін. Ю. Ревая, якости державного мужа (так оцінили його німецькі кола агенти), річевість і поважність його співробітників; усе те дуже сприяло скріпленню німецько-українських відносин. Всі, що мали ще які сумніви, переконані тепер, що доля Карпатської України в надійних руках.

Міністер Ревай, покидаючи Берлін, висловив своє глибоке задоволення побутом у столиці Німеччини.

•

В останньому дні одна з українських організацій у Берліні виявила бажання зробити прийняття для української делеґації і звернулася з цим до мін. Ю. Ревая. — „Тільки при одній умові" — відповів мін. Ю. Ревай — „а саме, що це прийняття не буде носити характеру імпрези одної організації та що всі берлінські громадянські організації братимуть у ньому участь."

В салях Кайзергофу, де відбувся цей чай, мін. Ю. Ревай говорив про поміч української еміґрації Карпатській Україні.

— Ви иині нам можете допомогти лише одним — вашою моральною підтримкою, яка можлива тільки тоді, коли прийде серед еміґрації до такогож обєднання, як і у нас у краю. Ваше взаємне поборювання, шкідливе досі — відтепер може стати злочинним, бо воно без сумніву відібється на нашій державі. Привикніть це! Ось наше єдине до вас прохання!

Ще не розійшлися з Кайзергофу численні українки й українці, що прийшли привітати українську делеґацію — залишалось тільки кілька годин до відходу поїзду, — а вже чекали наших відпоручників, щоб відвести їх на останнє прийняття, яким прощали німецькі господарі своїх гостей у салях найславнішого німецького ресторану. Ріжні представники політичного світу зійшлися тут, щоб привітати в вечерою при товариській бесіді українських делеґатів. Гарне враження залишили і короткий змістовний тост мін. Ю. Ревая і жартобливо дотепний тост д-ра Комаринського у відповідь на привітання господарів.

В чарках шуміло ще вино, а небагато годинних кликах гостей уже на дворець, де зійшлася ще раз українська кольонія, щоб привітати делеґацію. При вигуках „Слава" повільно відійшов поспішний поїзд на Прагу.

Тарас Чмір.

•

Словаки усамостійнюються.

„Фелькішер Беобахтер" з 11. XII. повідомляє з Праги:

„Переговори між представниками чеського та словацького уряду скінчилися. Словаки перепрали всі свої домагання. Міністр Сидор буде заступником премієра праського центрального уряду, таксамо нема вже ніяких перепон щодо іменування трьох словацьких державних секретарів.

Особливу вагу має постанова щодо закону про повновласти, який відноситься тільки до Чехо-Моравії, але не має правної сили ні у Словаччині, ні в Карпатській Україні. Отже обі федеративні держави вийняли себе у значній мірі з-під впливу праського центрального уряду, що означає суттєве зміцнення їхньої самоуправи.

Що й це не означає ще кінцевої стабілізації відносин чехо-словацько-української федерації свідчить промова відомого провідника словаків проф. Туки. Він заявив, що 6. грудня завершення словацької автономії, є тільки першим кроком. Словаки мусять мати нарешті повну незалежність. Словацький міністр господарства заявляє, що словаки змагатимуть поважно до самостійности грошевої та кредитової політики.

Правнича сторінка.

Зміна віддовженевих законів.

В „Деннику Законів" з 24. XI. (ч. 91) появились два декрети президента, що змінюють: розпорядок президента з 24. жовтня 1934 р. про конверсію та управильнення хліборобських довгів і декрет президента з 14. січня 1936 р. про полекші зобовязань хліборобських кооператив та їх централь.

ЯКІ ЗМІНИ ВВОДИТЬ НОВЕЛЯ ДО ВІДДОВЖЕНОВОГО ЗАКОНУ?

Розпорядок президента з 24. жовтня 1934 р. про конверсію та управильнення хліборобських довгів признавав посідачам сільських господарств полекші у сплаті хліборобських довгів, що повстали перед днем 1. липня 1932 р. Новеля додає нову постанову до 4-ої статті віддовженевого закону і **розтягає на покупця сільського господарства всі полекші при сплаті зобовязань, що їх він перебрав від продавця, без огляду на те, коли купив нове господарство, себто чи перед днем 1. липня** 1932 чи по 1. липня 1932. Далі на основі новелі роземні уряди видаватимуть рішення у справі сплати довгів тих посідачів сільських господарств, яким признав полекші сам віддовженевий закон, без ніякого заходу довжників перед роземним урядом. На основі новелі розємний уряд ствердив у свому рішенні **висоту і речинці платности поодиноких сплат хліборобського довгу,** що йому признає полекші; у сплаті і в обнижці відсотків віддовжений закон.

ГОТІВКОВА СПЛАТА ДОВГУ. 100 ЗА 200 ЗОЛ.

Одначе чи не найважнішою для наших селян є постанова новелі до 44-ої статті віддовженевого закону, бо має велике господарське значіння. Щоб її зрозуміти — слід пригадати **постанову ст. 43-ої** раніше зміненого вже віддовженевого закону: **Посідачі хліборобських господарств** групи А, себто простором найбільше до 100 га, **можуть сплачувати свої хліборобські довги,** частиною або в цілости, теж передречинцем їх платности з тим, **що кожна заплата готівкою до 31. грудня 1940 р. буде почислена подвійно,** себто 100 зол. будуть почислені за 200 зол. **Новеля розтягає згадану постанову ст. 43-ої до довгів, що їх платність розложено на сплати на основі самого віддовженевого закону і до довгів, що їх сплату управильнено рішенням розємного уряду або угодою.**

Розємний уряд може на внесок вірителя зменшити або відхилити полекшу, передбачену при передречинцевій сплаті, якщо зобовязання (довг) довжника обнижено на основі розємного уряду або підписаної угоди. **Іншими словами новеля розтягає полекшу з передречинцевою сплатою довгів готівкою 100 зол. за 200 зол.** (що їх признавала ст. 43 віддовженевого закону посідачам сільських господарств групи А і платність яких розложено на 28 піврічних сплат на основі самого закону) **теж на довги, платність яких розложено (на 28 піврічних сплат) на основі рішення розємного уряду або угоди перед цим урядом. Суди** (не розємні уряди) **вирішуватимуть спори,** що виринатимуть між посідачами сільських господарств та їх вірителями у звязку зі сплатою довгу 100 зол. готівкою і **почисленням її за 200 зол.** на довг.

СТИХІЙНІ НЕЩАСТЯ І ЗАГАЯННЯ ПЛАТНОСТИ ДОВГІВ.

Якщо посідач сільського господарства групи А (простором до 100 га) **не заплатить двох чергових сплат з відсотками** — постановляє ст. 47 — то квота цілого довгу стає негайно платна лише тоді, якщо висліл сплат устійнив розємний уряд, його предсідник або суд, а якщо посідач сільського господарства групи Б (простором найбільше 1.000 га) не заплатить двох сплат платними відсотками, ціла сума довгу є негайно платна. Постанову ст. 47-ої віддовженевого закону новеля доповнює тим, що **розємний урял може відхилити наслідки загаяння у заплаті довгу,** про які вище згадано, **та устійнити висоту сплат і нові речинці їх платности — якщо** до загаяння з заплатою дійшло без вини довжника **внаслідок стихійного нещастя,** що спричинило його неплатність.

ОБНИЖКА РОДИННИХ І СПАДЩИННИХ ДОВГІВ.

На внесок довжника, зголошений найдалі **до 31. грудня 1938 р., може розємний уряд —** згідно з постановою ст. 53-ої віддовженевого закону — обнижувати **теж довги** сільських господарств з **„родинних і спадщинних поділів",** якщо вони повстали в часі **від 28-го квітня 1924 р. до 1. липня 1932 р.** На основі новелі до ст. 53-ої можна буде сплачувати сплатами не лише довги, що повстали з „родинних і спадщинних поділів", **але взагалі всі довги,** що повстали **наслідком правних чинитьб, що мають господарський характер поділу родинного і спадщинного майна",** себто довги, що повстали зі заплати посагу, віна і т. п.

ОБНИЖКА ДОВГУ ЗА КУПНО ПОЛЯ.

Згідно зі ст. 54-ою віддовженевого закону **розємний уряд може обнижувати довги, що повстали з решти ціни купна нерухомостей** (землі, хати з городом і т. п.), якщо трансакцію з купном нерухомости переведено в часі **від дня 28. квітня 1924 р. до 1. липня 1938 р.** Тому то розємний уряд устійнює, яку дотепер суму заплатив набувець нерухомости вчислюючи до неї і **заплату готівкою і довги та інші тягарі,** що їх набувець згодився заплатити. На основі свого устійнення та договірної ціни продажі, розємний уряд обчислить, за яку ідеальну частину нерухомости (1/2, 1/3 чи 1/4) вже заплачено ціну купна. Опісля розємний уряд переводить оцінку нерухомости (при допомозі знавців) на основі ринкових цін, устійнює згідно з тією оцінкою вартість ідеальної частини нерухомости, за яку ще не заплачено ціни купна й обнизить решту ціни купна до висоти цієї вартости. **Одночасно розємний уряд обнижує суму залеглих відсотків до дня видання свого рішення в тому самому розмірі, в якому обнизив решту ціни купна.** (Слід згадати, що ст. 42-га віддовженого закону обнижує законну висоту відсотків до 6 проц. річно посідачам сільських господарств). При оцінці нерухомости та обчисленні решти ціни купна розємний уряд бере за основу ввесь простір купленої нерухомости, устійнює ціну продажі і не бере під увагу зміни у поверхні нерухомости, лише зміни, що зайшли **у стані** нерухомости.

Отже якщо селянин купив у 1930 р. 6 моргів поля за 12.000 зол. і заплатив при договорі купна 4.000 зол. та згодився заплатити довг у висоті 3.000 зол. — до заплати лишиться ще 5.000 зол. А що селянин покупець доплатив опісля лише 1.000 зол., бо внаслідок господарської скрути не міг уже більше платити, тоді розємний уряд — на внесок селянина довжника — устійнює, що він заплатив уже за 2/3 частини нерухомости (себто за 4 морги поля) і залягає з заплатою ще 1/3 поля, себто за 2 морги. Якщо тепер вартість 6 моргів купленого грунту сягає напр. 6.000 зол., а селянин заплатив за 4 морги поля, мусить доплатити вже лише за 2 морги поля і то 2.000 зол., а не 4.000 зол., якби це виходило з договору купна поля. Новеля до ст. 54-ої торкається лише способу обнижки залеглих відсотків. Далі новеля вводить зміни до постанов статтей 72, 73, 75, 76, 79, 82, 90 і 93 віддовженового закону. Їх не обговорюємо тому, бо вони торкаються справи сплати довгів посідачів сільських господарств групи Б і II, себто великих землевласників.

и-р М. Х.

Сплата зобовязань хліборобських кооператив та їхніх централь.

Другий декрет президента з 19. листопада ц. р. новелізує теж декрет президента з 14. I. 1936 р. (ч. 3, поз. 23) про полкші у справі сплати зобовязань хліборобських кооператив та їх централь.

Отже згаданий декрет дає змогу задовженим хліборобським кооперативам (за винятком кредитових хліборобських кооператив) та їхнім централям (без огляду на правну форму цих централь) управильнити сплату своїх довгів на основі угоди з вірителями чи рішення розємного уряду. Таку угоду можуть заключити задовжені хліборобські кооперативи зі своїми вірителями перед воєвідським розємним урядом для маєткових справ посідачів сільських господарств. Розємний уряд розглядає справу на внесок кооперативи або її централі, на внесок вірителя кооперативи, ручителя або співдовжника кооперативи чи її централі. На основі угоди перед розємним урядом може задовжена хліборобська кооператива осягнути: 1) відложення речинців платности довгу або розложення на сплати на 14 літ; 2) зменшення договірної суми та відсотків; 3) частинне або повне звільнення з відповідальности ручителів або інших співдовжників кооперативи чи її централі; 4) постанову про забезпеку довжної суми. Угода може передбачувати ріжні умовини сплати поодиноких категорій вірительностей залежно від ступня їх забезпеки. Тепер новеля змінює третій уступ ст. 4-ої згаданого декрету так, що „без згоди **зацікавлених вірителів не можна обнизити публично-правних належитостей ні винагороди за** основі договору про працю, що користають по думці ст. 800 к. п. ц. з привілею швидшої заплати ніж забезпечені гіпотечно вірительности. Отже можна заключити угоду у справі сплати публично-правних належитостей (всяких податків) і винагород за працю, лише не можна **обнизити їх висоти,** на що дозволяє декрет з іншими вірительностями. Вкінці зновелізована ст. 5. декрету **розтягає полекші** у справі сплати хліборобських кооператив та їхніх централь **на ручителів та інших співдовжників** кооператив. Ручителями і співдовжниками вважає новеля ті особи, які у звязку зі зобовязанням не мають ніяких матеріяльних користей та особи, які передали кооперативі гроші зі затягненого зобовязання.

Полекші при викупі промислових свідоцтв на 1939 рік.

Міністерство скарбу видало обіжник з 24. листопада ц. р. до ч. Д. V. 27312/4/38 (Урядовий Денник М. С. ч. 32, поз. 775) до скарбових палат та урядів у справі полекш при викупі промислових свідоцтв на 1939 р. Міністерство признало полекші платникам, які купують промислові свідоцтва на 1939 р., в такому самому розмірі, що й на 1938 р. Як ми вже писали*) — промислові свідоцтва на 1939 р. слід викупити найдалі до 31. грудня ц. р. Скарбові уряди признають власникам більших торговельних підприємств, які обовязані викупити промислові свідоцтва I—VIII. категорії полекші того розміру, що вони платять лише половину ціни (або іншими словами піврічну ціну промислового свідоцтва). До того згадані полекші признає сама скарбова влада і платники не є обовязані вносити взагалі подань.

Крім того платники можуть вносити подання до скарбових урядів та скарбових палат, щоб вони признали їм ще більші полекші при викупі промислових свідоцтв на 1939 р., ніж їх обовязана признати сама скарбова влада на основі згаданого обіжника. Такі подання у справі індивідуальних полекш слід вносити до 31. грудня ц. р. до відповідного скарбового уряду навіть тоді, якщо полекші признає скарбова палата. Якщо підприємство повстало щойно в 1939 р. або працює лише сезоново в 1939 р. — тоді слід внести подання у справі полекші до 14 днів від уруховлення підприємства чи промислового заняття.

Скарбові палати обовязані доручити платникам відповіди у справі полекш при викупі промислових свідоцтв найдалі **до 1. квітня 1939** р., якщо подання платники внесли в речинці до 31. грудня 1938 р.; скарбові палати **до 10 тижнів** скарбові уряди **до 8 тижнів,** якщо подання внесено до скарбового уряду до 14 днів від уруховлення підприємства в 1939 р. Якщо скарбова палата або скарбовий уряд не доручають відповіді у згаданих речинцях — це доказ, що скарбова влада признала — згідно з обіжником — полекші при викупі промислових свідоцтв. Подання, зложені по речинці, скарбова влада взагалі не буде розглядати.

*) Гл. „Діло" з 25 листопада 1938 р. ч. 260.

Сторінка без політики.

ІСТОРІЯ МАНІКІРУ.

Американський промисловець Нортем Варен, власник цілого концерну фабрик, що виробляють ріжного роду артикули, що їх треба до манікіру, почав перед 25 роками дуже скромно.

Ціле його підприємство містилося тоді в невеличкій офіцині камениці на одному з нюйорських передмість і в ньому працювали 3 особи: він сам, його жінка та сестра жінки.

Тепер у робітника Варена працює поверх 5000 службовиків і то лиш бюрових. Такий скорий розвиток фабрик завдячує Варен моді манікірувати собі пальці, що поширилася не лиш серед багатих американок, але й серед бідніших.

Нортем Варен, який веде свої фабрики, має теж час і на історичні студії. Він видав недавно брошурку, в якій виказує старовинність манікіру. На підставі тієї брошури новітній манікір зовсім нагадує манікір, що його стосували египтянки 5.000 літ тому. У гробниці Тутанкгамена знайшли коробку з приладдями до манікіру, із пильничками, малими щипчиками, ножицями та з малою коробочкою порошку до полірування нігтів. У старовинній Греції та в Римі були вже професійні манікіристки, які мали великий успіх серед тодішніх красунь-елеганток. Під кінець світлих римських часів і мужчини дбайливо доглядали свої нігті і малювали їх на червоно. Ця мода прийшла до Риму зі Сходу.

Та Варен признає теж, що його вживають так дбайливо нинішні культурні пані, вживають і красуні деяких диких племен Африки та Австралії. Жінки племени Нігуру в середущій Африці барвлять нігті на червоний колір і лякерують їх соком відповідних рослин зовсім на париський лад.

Жарт англійського телеґрафіста.

В англійськім місті Лідс засудили недавно на 6-ти місячну вязницю 26-літнього урядовця-телеграфіста Генрика Вуда, який дозволив собі на каригідний жарт.

Підчас недавніх критичних, вересневих днів, коли загроза війни висіла над Англією та цілою Европою, урядовці телеграфу в Лідс дістали тайний шифр, що ним вони мали алярмувати всі уряди на випадок, якби наближалися ворожі літаки.

У хвилинах найбільшої напруги, 23. вересня ц. р., коли всі дожидали на вирішний мент, Вуд для жарту заалярмував один із провінціональних урядів, в якім працював його товариш. Той товариш вислав алярмову вістку далі і до години ціла протилетунська оборона графства Йорк станула на ноги.

Прилюдна англійська опінія є тієї думки, що кара Вуда рішуче за лагідна.

—o—

ДИВНІ ДИВА ПРИРОДИ.

В цікавій книжці Корвета Вельса „Світло на чужому суходолі" автор подає ріжні фантастичні, проте правдиві описи з життя звірят. А що автор пише при тому з незвичайним дотепом, то не диво, що цю книжку читач читає з незвичайним заінтересуванням.

ПРИГОДА ЗІ ШИМПАНСОМ.

У Ст. Люї трапилася така пригода. То місто має, як відомо, один із найкращих зоольогічних городів в Америці. Одного разу сторож увійшов до клітки шимпанса та залишив за собою не примкнені двері. Шимпанс скористав з того, вийшов і замкнув сторожа у клітці. Ситуація була справді клопітлива, тимбільше, що все те ділося в обідній порі, коли нікого не було в малпарні. Сторож не міг собі сам дати ради, бо його руки не проходили через крати, отже він не міг відчинити її зі зовні.

У той час, коли сторож даремне намагався звільнити себе з поневільної вязниці, шимпанс пішов оглядати цілий малпячий відділ, відчинив двері, що вели до сутерин, в яких чотирьох робітників відпочивало на час обідньої перерви у праці. Трьох робітників грало в карти, четвертий смажив ковбаски над кухонкою. Коли шимпанс несподівано появився, робітники зовсім не виявляли великої охоти бавити волохатого гостя і втекли зі сутерин та стали кликати сторожа. Вони немало здивувалися, коли побачили сторожа в клітці, що в ній ще недавно скакав шимпанс. Якусь хвилину робітники думали навіть над тим, чи не краще залишити сторожа у клітці і щойно на його проханння вони випустили його з імпровізованої вязниці. Тоді всі побігли до сутерин, в яких застали шимпанса, який... смажив спокійно ковбаски.

ВУЖ-ДАВУН І МИШ.

В одній із пітсбурських гімназій учитель природи просив Вельса, щоб той оглянув гімназійного вужа-давуна (Боа констріктор). Вельс думав, що побачить величезного давуна, а справді побачив малого двацятьцентиметрового вужика. Це був справді давун, але молоденький, що його знайшли в китиці бананів. Ціла кляса даремне шукала за лакоминками для вужа. Він не хотів нічого їсти. Навіть кусень свіжого мяса не викликав у нього апетиту. Тоді Вельс порадив дати вужеві живу миш. По довгих заходах миш зловили і впустили до вужа, до клітки.

Одного дня миш зїла у клітці все, що можна було зїсти і почала їсти вужа, починаючи від хвоста. Щоб урятувати вужа-давуна, мусіли миш випустити.

ПТАХ У ЗМОВІ З ЛЬВОМ.

Найзрадливішою звіриною є птах медовик. Він трохи менший від горобця, і'як кажуть, веде людей та звірят до пнів із медом. Та найчастіше він у змові з львом, чи лямпартом намагається завести людей у пастку.

Одного разу — оповідає Вельс — дали ми підвестися тому малому обманцеві і ми пішли за ним. По пів години пташок почав сильно хвилюватися. Недалеко того місця, де він так хвилювався, подорожні справді знайшли мід. Птах пильнував подорожніх, доки вони не скінчили вибирати меду. Колиж вони пішли в дальшу дорогу, медовик став далі їх вести. Мандрівники думали, що знайдуть більше меду, тому йшли за птахом і ледви вспіли на час задержатися перед львом, віддаленим на яких 30 м. Льва вдалося застрілити. Тубильці казали, що птах завів мандрівників до льва тому, що вони не поділилися з ним медом.

—o—

Кава чи чай.

Дивний присуд на вбивників.

Питання, що шкідливіше, чай чи кава, рішила проба, що її перевели поневолі два засуджені на кару смерти. Ця проба тривала 60 літ. У 1870 р. перед шведським судом стали два ровесники під закидом грабункового вбивства. Їх обох засудили на смерть, одначе шведський король Ґустав III. замінив кару смерти на досмертну вязницю під тою умовиною, що одному зі засуджених будуть давати пити тільки каву, другому тільки чай. Той дивний присуд був вислідом палкої дискусії, що її ще від 1850 р. вів науковий світ на тему: що більше шкідливе, кава чи чай.

Проба випала в користь кави. Вязень, якому давали пити тільки чай, помер перед кількома роками, проживши 84 роки. Той, що пив каву помер щойно цього року, проживши у вязничних умовинах 87 літ.

—o—

Новий корабель-велетень.

Злучені Держави не хочуть залишитися позаду в корабельнім будівництві. Позаздрувавши Европі її корабельної слави, почала Америка й собі будувати корабель-велитень. Корабельна Спілка Зл. Держав будує в Нюпорті найбільший пасажирський трансатлянтійський корабель. Той новий велитень матиме 34.000 тон, міститиме 1219 пасажирів і 639 членів залоги.

Він коштуватиме 15,750.000 долярів (к. 120 міліонів зол.). Новий морський велитень буде курсувати на европейсько-американській лінії вже на весну 1940 р. На підставі розписаної анкети той корабель буде називатися „Америка".

Теж рекорд.

Рекордоманія переходить іноді всі межі здорового глузду. Таким теж рекордом, що його можна зовсім добре назвати рекордом [illegible] ти, є рекорд М. Гінеля з Бостону, який за [illegible] хв. вицілував 75 жінок на митях. Одно [illegible] йому 5 секунд.

Гордий зі свого рекорду М. Гінель [illegible] репортерам, що при черговій пробі [illegible] власний рекорд і випє в такім самім часі [illegible] сто яєць.

З польської преси.

„Українська справа вийшла з дотеперішнього безруху“.

Вже хочби з тих цитатів, які ми час до часу наводимо, видно, що вся польська преса заняла більш-менш однакове становище до Карпатської України. Дослівно на такому самому становищі станув і відомий наклякач до польської „конструктивної політики на Червоній Руси“ гр. Станислав Лось. Він тільки у своїй статті п. н. „Закарпаття“ в **„Політиці“** (ч. 28 з 10-го грудня ц. р.) намагається переконати польське громадянство, що з ситуації, в якій опинилася Польща внаслідок створення Карпатської України, дотого-ж при допомозі не надто прихильних до Польщі сил, — треба найти розумний вихід. П. Лось приймає за добру монету все те, що польська преса пише про Карпатську Україну, але заявляє, що все те несуттєве, що все те не має ніякого значіння, бо

„може бути, що цей твір, який створили, то тільки ефемерида, але одне певне, а саме: ця ефемерида не зникне сама собою. Її створили зверхні сили і вона може зникнути тільки під натиском зверхніх сил. Зникне, коли чинники зацікавлені в тому, щоб вона зникла, виявляться сильнішими від чинників, зацікавлених у тому, щоб вона втрималася“.

Котрі чинники зацікавлені в тому, щоб Карпатська Україна втрималася? П. Лось каже:

„Покищо треба рахуватися з тим, що є; тобто з істнуванням української політичної одиниці, що її покликала до життя воля залишкової Чехословаччини і нової динамічної Німеччини, що внаслідок своєї сили, свого географічного положення і — як здається — порозуміння з Італією, має тепер в Середній Европі на північ від Дунаю рішальний голос.

„Чого хотіла Чехословаччина, чого хоче Райх створюючи те Закарпаття, позбавлене комунікаційної сітки й урожайної землі? — питається п. Лось.

На його думку Чехословаччина, яка приняла Закарпаття як депозит призначений для майбутньої Росії, зовсім льояльно хотіла віддати цю країну Росії. Але-ж той момент безвиа Чехословаччини відтягнувся. І за той час Закарпаття „вросло в чеську батьківщину“. І коли підчас судетського струсу прийшла можливість, що Чехословаччина втратить і Закарпаття, вона почала боронити тієї землі, як своєї рідної, бо у хвилині розбору кожна пядь державної території стає святощами“. Це був — каже п. Лось — відрух. Але той відрух Чехословаччини підтримала Німеччина.

„Тільки що **Райх кермувався не відрухом, але глибоко передуманою політичною комбінацією.** І доки Райх, добровільно чи теж під зовнішнім натиском, тієї комбінації не занехає, Закарпатська Україна буде істнувати. Вона істнуватиме, хоч би ціле її вигодоніле населення треба було — як це тепер почали робити — докормлювати зовні кукурудзою. Карпатські русини — немов голуби на площі св. Марка в Венеції — житимуть кукурудзою, що її сипле сильний протектор. Під впливом тієї кукурудзи розвиватиметься в приспішеному темпі процес дозрівання національної української свідомости“.

Але чому в такому разі — питається п. Лось — Німеччина створила Карпатську Україну такою малою і нездібною до самостійного життя? Відповідь на це питання для п. Лося ясна.

„Ішло передовсім про те, щоб Карпатську Україну мати вільну від усяких тягарів, від усякої іпотеки в користь сторонніх чинників, щоб ніякі чужі впливи не могли на тій території знайти органічної підкладки. Щоби цю ціль осягнути, треба було Карпатську Україну передовсім якнайдокладніше відмадярювати. З тією метою Німеччина віддала мадярам усі полоси краю, де мадяри могли уявляти якунебудь силу. Що при цьому й трохи русинів вернулося до мадярської батьківщини (?), це вже не грало ніякої ролі. Карпатська Україна не потребує бути велика. Йде про те, щоб була хемічно очищена з мадярських впливів. А якби Румунія дуже настоювала, то теж дістане без більших труднощів своїх кільканадцять (?) тисяч Румунів навіть з придатком кільканадцяти тисяч русинів“.

„Бо йде про те, щоб ніякий органічний вузол не лучив уже Закарпаття ні з Мадярщиною ні з Румунією, щоб жадна з отих держав не турбувалася долею Карпатської України, щоб „етнографічно“ насичені відвернулися від неї плечима, забули про її істнування, дозволили їй сяк-так скріпитися і влаштуватися та служити тим цілям які їй визначило Провидіння й канцлер Гітлер...“

П. Лось гадає, що німцям мабуть не важко буде переконати мадярів, що вони повинні дякувати Богу за те, що при майбутньому німецькому ударі на північний схід вони не стоятимуть на дорозі. Що-ж до Карпатської України, то вона

„щоб сповнити післанництво, не мусить бути ані велика, ані багата, ані самовистарчальна, ані навіть життєздатна. Значіння Ватиканської Держави — якщо випадає порівнувати мале з великим — не звязане з її територією чи господарською продукцією. Її значіння полягає на тому, що вона є прибіжищем якоїсь ідеї, що є вогнищем, з якого розходиться проміння. Карпатську Україну створили на те, щоби проміновала на національну українську суспільність самим своїм істнуванням, як єдиний, несовітський, політичний український підмет. А вмерти не дадуть їй ті, що її створили і яким вона потрібна... В нормальних часах вегетуватиме на черствім хлібі своїх злиднів, забута всіми й тиха, експортуючи дерево, щоб заплатити за кукурудзу. А коли виб'є година, розвинеться над отим клаптиком забутої землі жовто-блакитний прапор, символ і заповідь великих переворотів у Середньо-Східній Европі. А тимчасом пару тисяч одиниць, що походять з терену і зпоза нього, знайде на отому крайчикові автономної української землі хліб і зайняття та школу державної праці.

„Не дивуймось, що на саму вістку про покликання до життя отого малого крайчика дрожаки пройшли все українське громадянство, де воно не жило б, а якого нерви були вже сильно подражнені справою Судетів“.

Дотого-ж на настрої може вплинути думка про майбутнє.

„Не знаємо, що принесе майбутність, і на ніщо не придалась би забава в пророцтва. Та низка знаків на землі й небі здається вказує на те, що українська справа може перестати бути так безнадійно неактуальна, як була в останніх вісімнадцяти роках. Може стануть на денному порядку подекуди самочинно внаслідок розвалу совітської імперії; можуть її поставити на денний порядок сторонні чинники, можновладець, який розгром марксизму вважає своїм особистим історичним післанництвом...“

Сьогодні Німеччина, після того як поділилася з Італією сферою впливів у наддунайській Европі, має на своїй голові наладнання взаємин з Великою Британією. В якому напрямі — каже п. Лось — це наладнання піде — невідомо. Але може прийти до компромісу, внаслідок якого Англія признає середньо-східну Европу на північ від Дунаю і Карпат тереном німецьких впливів. Тоді Німеччина матиме змогу управильнити свої взаємини з державами в тій частині Европи. Передбачуючи таку можливість Гітлер подбав про те, щоб ініціятиву в українській справі взяти у свої руки.

„Карпатська Україна — каже п. Лось — хоч істнує щойно кількадесять днів і то дуже мряковинно — вже сьогодні проміниює на все несовітське українське громадянство без огляду на державну приналежність. Хто тримає руку на живчику українського громадянства, той знає, яким ритмом він тепер б'є. Закарпаття проміновати ме ще сильніше з хвилиною, коли викристалізується в сяк-так упорядкований політичний організм і з хвилиною, коли еміграційний український університет у Празі перенесеться на терен Закарпаття та стане кузнею звязаної з національною територією політичної думки“

„Українська справа вийшла з дотеперішнього безруху, вийшла без нас і навіть всупереч нам. Це не скріплює нашої позиції. І байдуже те, що отой український осяг дуже малий, як дотепер радше символічний і навіть на майбутнє неодною небезпекою українському народові загрожує. Наслідки того осягу — якщо лише видержить пробу хоч би короткого часу, не будуть малі“.

Для п. Лося найважніше: чи німці матимуть монополь ініціятиви в українській справі, в якій — каже п. Лось — зацікавлена теж Польща. Отже — на думку п. Лося — Польща, поки ще час, може подбати, щоб німці не мали монополю ініціятиви в українській справі. Але треба, щоб Польща здобулася на якусь політику в тій справі. Ясна річ, що при цій нагоді п. Лось нагадує, що вже від ряду літ він накликає, щоб почати на Червоній Руси конструктивну політику.

Чого хоче Італія від Франції?

Лишаючи без відповіди питання, наскільки гомінкі тепер домагання у справі Корсики, Тунісу, Суеського каналу та порту в Джібуті є засобом приневолити Францію признати ген. Франкові права воюючої сторони, а наскільки деякі з тих домагань є справдішніми, життєвими постулятами Італії, за які вона готова постояти навіть зі зброєю в руках, варто прислухатись до голосів італійської преси, як вони вияснюють та виправдують актуалізування італійських територіяльних претенсій під адресою Франції.

„Джіорнале д' Італія“ присвячує проблемі спірних справ між Італією та Францією цілу низку статтей. У першій з них, що займається Суеським каналом, на основі подрібної статистики часопис доказує, що Італія від 1935 р. займає друге місце по Англії, якщо йде про товарну, яка транзитом переходить через Суец. Також оскільки йде про число кораблів, що перепливають Суец, то Італія займає друге місце по Англії. Тарифи, які треба платити за переплив каналу, дуже обтяжують кошти перевозу і спричинюють зріст цін перевожених товарів на 2 до 3 відсотки. В 1937 р. італійська торговельна фльота мусіла заплатити 137 міліонів лірів за те, щоб утримати звязок з кольоніями. Ці кошти спиняють італійську кольонізаційну акцію в Абісинії. Товариство Суеського каналу, що виплатило як дивіденду в 1932 р. 510 франків за акцію, а в р. 1937 — 820 фр., є типовим експльоатаційним підприємством. Тому настав уже час, щоб канал адміністровано „на нових, справедливих засадах“. Сьогодні французи мають більше ніж половину акцій та забирають найбільшу частину дивіденди. Зате Італія, що таке визначне місце займає у транзиті, не має ніякої користи, а самі втрати. Тому — кінчить „Джіорнале д' Італія“ — адміністрація Суеського каналу мусить бути доручена представникам усіх народів, яких фльота перепливає через Суец.

Італійський тижневик **„Реляціоні Інтернаціонали“**, прецизуючи італійські домагання у справі Тунісу, збирає їх у такі тези: 1) Франція заняла Туніс проти волі Італії; 2) Без вкладу праці італійських кольоністів не будоб нинішнього добробуту Тунісу; 3) Туніс та Корсика є випадовими протиіталійськими стійками; 4) Італійці мають у Тунісі багато більше землі, ніж французи; 5) У вільних професіях італійці в Тунісі мають рішучу більшість; 6) Без співпраці італійців у Тунісі, при одночасній ворожнечі арабів, ця кольонія мусить бути втрачена для Франції; 7) Усі зобовязуючі договори, що відносилися до правного положення італійського населення в Тунісі, французькі уряди брутально насилували.

Переходячи з черги до справи порту Джібуті, цей тижневик пригадує, що в час версальської мирової конференції італійці домагалися для себе того порту. Тепер доля Джібуті в ру-

...чах італійців, панів запілля цього порту, власників Абісинії. Нехай Франція — пише оей тижневик — не чекає, що німці покинуть Італію на основі французько-німецької декларації з 6. грудня. Ворожість Франції до оси Рим-Берлін — заявляє тижневик — матиме такий наслідок, що одного гарного дня декларацію з 6. грудня «е»... [illegible] до архіву.

„Ресто де Карліно" пише просто: „Кости кинено. Цілий світ знає тепер, що Італія Мусоліні має територіяльні аспірації та не успокоїться, доки їх не зреалізує".

Агресивність усієї італійської преси супроти Франції змагається взагалі з дня на день. Одначе опінія поважної європейської преси однозгідна в тому, що випади Італії мають на увазі головно Еспанію, щоб добути визнання для генерала Франка права воюючої сторони. Італія бере мабуть дійсно поважно також справу своєї співучасти в адмініструванні каналом Суезу, бо страти, які італійська торговля має на абісинському кольоніяльному ринку, мають своє джерело у висоті коштів перевозу.

З погляду загально-европейської політики італійсько-французький конфлікт є до деякої міри гамульцем у темпі розвитку середущо-европейських подій. Німеччина мимоволі мусить резервувати свої накопичені енергії та піде за багато не анґажуватись, бо... хто його знає? Часом навіть з таких політичних задирок, які відбуваються тепер між Римом та Парижем та які мало хто трактує трагічно, можуть вийти несподівано цілком немирні диверзії і виринути конфлікти, що готові помішати неодні пляни та неодні політичні сподівання.

——o——

Д-р Комаринський на місце д-ра Бескида?

ПАТ повідомляє, що през. о. д-р Волошин усунув віцеґубернатора д-ра Бескида та заіменував на його місце **д-ра Комаринського,** дотеперішнього шефа пропаганди. Офіційного потвердження цієї вістки ще нема.

НІМЕЧЧИНА Й ІТАЛІЯ ҐАРАНТУЮТЬ ПІВДЕННИЙ КОРДОН КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Німецьке Інформаційне Бюро звертає увагу на нову мадярську пропаґандивну акцію дов круги Карпатської України та остерігає Мадярщину, що Німеччина й Італія, це не малі держави, які приняли віденський арбітраж під якоюсь пресією. Це могутні великодержави, які відповідають за долю Европи. **Тому ті, що пробують змінити віденський арбітраж помиляються, коли думають, що Гітлер рискував війною на те, щоб інші збільшували свою добичу у безконечність. Віденське рішення остаточне, це повинні всі затямити.**

УКРАЇНСЬКО СЛОВАЦЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

Як подає німецька преса, нині (у вівторок) починаються переговори між Карпатською Україною та Словаччиною. Вони мають вирішити кілька справ, які торкаються сусідських взаємин, м. ін. питання східно-словацьких окру[illegible] заселених українцями.

З ОРҐАНІЗАЦІЙНОГО РУХУ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Минулої неділі в осередку закарпатської Гуцульщини, у Рахові, відбувся маніфестаційний зїзд українських громадян міста й околиці. Поет Ґренджа-Донський виголосив промову, в якій закликав населення стати до праці для своєї держави; промовляв теж місцевий учитель Микола Рішко.

На зїзді оснували філію Української Центральної Народньої Ради та відділ „Карпатської Січі".

Подібний зїзд відбувся у селі Золотареві.

Фінанси Карпатської України

В НАСВІТЛЕННІ Д-РА БРАЩАЙКА.

У вівторок в год. 14.40 словацькі радіостанції передали промову д-ра Бращайка, який зясував коротко стан фінансів Карпатської України. Віденський арбітраж відібрав Карпатській Україні 12 проц. її простору — коло 300.000 моргів найліпшої землі, столицю, важний осередок Мукачів, багате місто Берегів. На втраченому просторі жило найзаможніше населення, найліпші податники, тому після арбітражу з деяких кол видвигнули питання, чи зменшена країна буде життєздатна з господарського погляду, чи зможе утримати державний апарат.

РЕДУКЦІЯ ЗАЙВИХ ДЕРЖАВНИХ ВИДАТКІВ.

Які будуть доходи і розходи Карпатської України — важко точно зясувати собі. На основі дотеперішнього досвіду можна оцінити розходи на 400 міліонів корон. Це досить багато на край з 670-ма тисячами населення, але ці видатки можна поважно зменшити. Треба лише поліквідувати публичні установи, що їх потворило розбуяле партійництво, щоб здобути собі прихильників, без хісна для населення.

ДЕРЖАВНІ ДОХОДИ.

На покриття цих зменшених видатків матиме Карпатська Україна в першу чергу доходи з державних дібр: копалень соли 20—30 міл. корон річно та лісів 20 а то й більше міліонів. Дальше треба брати в рахубу доходи з монополів, стемплів та всяких посередніх податків. З огляду на те не таку велику частину видатків прийдеться покрити з безпосередніх податків, і то їхню більшу частину платитимуть банки й великі підприємства. Податкові тягарі змаліють, зокрема для незаможніх громадян.

ЕКСПЛЬОАТАЦІЯ ПРИРОДНІХ БАГАТСТВ.

Зрештою податкова спроможність населення ростиме рівномірно зі збільшенням добробуту та зокрема з експльоатацією природніх багатств. Йде тут не лише про мінеральні скарби, але й про ліси та про великі простори неужитків, які необхідно залісити або замінити на поля, пасовиська.

Серед нових, змінених умовин віримо, — твердив д-р Бращайко, — що без сумніву дамо собі раду та закріпимо під господарським оглядом нашу державу. Закарпатські українці скоро очуняли та взялись до енерґійної праці, повні надії на краще майбутнє українського народу. При співпраці зі союзними народами — чехами і словаками та при прихильній поставі могутньої Німеччини Карпатська Україна буде жити вільно і щасливо.

Нова парцеляційна акція на Поділлі.

Агенція „Всхуд" повідомляє, що на просторі тернопільського воєвідства продовжують далі урядову парцеляцію у пятьох місцевостях. З парцеляції повстане 130 нових осад, величини 5—7 гектарів кожна. Нові осади повстануть в маєтків: Городок у заліщицькому повіті (31 осада); Олексинець у борщівському повіті (12 осад); Кальне в бережанському повіті (30 осад); Плетеничі в перемишлянському повіті (20 осад) і Сеньків у радехівському повіті (37 осад).

Кольоністи дістануть наділи вже з готовими будинками, в яких зможуть відразу замешкати. Будову будинків мають викінчити до 15. липня 1939 р. так, що осадники зможуть обняти наділи і будинки в посідання у другій половині липня 1939 р.

Що писало „Діло" 50 років тому

Пятниця, 14. грудня 18[illegible]

ЦЕРКВА СС. ВАСИЛІЯНОК У ЛЬВОВІ

буде торжественно посвячено 21-го грудня. Чину по[illegible]
свячения довершить Впреосв. митрополит Сембр[illegible]
тер. Ця церква побудована ревними заходами Вп[illegible]
осв. митрополита і добровільними жертвами [illegible]
лицьких русинів".

РЕМІСНИКИ У ЛЬВОВІ.

„Секретар львівської ремісничої палати п. [illegible]
Височький склав статистику ремісників у Льв[illegible]
виявляється, що з днем 10-го грудня ц. р. було у Льв[illegible]
ві 11.045 осіб, що займаються ремісництвом, [illegible]
майстрів, 6023 челядників і 2226 учеників. З [illegible]
ного числа припадає на жінок 1027, хоч [illegible]
значно більше, бо багато з них не зорганізова[illegible]
ще досі в товариства і тому не входять до спису [illegible]
місничої палати. Числа, що в них входять вже [illegible]
стри, челядники і хлопці, так виглядають: [illegible]
тільки деякі ремесла): кравців 762 (майстрів [illegible]
шевців 2347 (417), шинкарів 878 (526), шапок [illegible]
модисток 154 (52), кравчинь 279 (58), голярів [illegible]
друкарів 429 (20), мулярів 646 (6).

ЗА ПОШИРЕННЯ ВУЛИЦІ КІЛІНСЬКОГО.

„Буджетова комісія львівської міської ради [illegible]
шила вставити до буджету на р. 1889 суму [illegible]
на поширення вул. Кілінського, що веде з вул. Га[illegible]
канської знад Валів до Ринку. Ця вулиця дуже [illegible]
ка, тому вирішено збурити двоповерхову [illegible]
під ч. 2 і замість неї вибудувати для її власника [illegible]
шу каменицю в простій фронтовій лінії до [illegible]
п. Ссканя, де поміщена торговля обуви і [illegible]
Таким чином повстала би широка вулиця, [illegible]
в простій лінії від вул. Сикстуської аж до вул. [illegible]
кої".

МАДЯРСЬКІ ДЕМОНСТРАНТИ ВИБИЛИ ВІ[illegible]НА В БУДИНКУ НІМЕЦЬКОГО ПОСОЛЬСТ[illegible] В БУДАПЕШТІ.

Як подає пресова служба Карпатсько[illegible]
країни, в Будапешті дійшло до протиче[illegible]
демонстрацій, підчас яких вибито шиби [illegible]
мецькому посольстві

——o——

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ НЕ СТАНЕ В ОБОРО[illegible] ФРАНЦІЇ НА ВИПАДОК ІТАЛІЙСЬКОГО НАПАДУ.

На засіданні палати громад один посо[illegible]
питав, чи існує якийсь договір, який [illegible]
лав би на Англію обовязок прийти [illegible]
Франції на випадок італійської збройної [illegible]
проти Франції або її кольоній.

Чемберлен відповів: „Таких зобовяза[illegible]
передбачує ніякий договір ані пакт з Франц[illegible]

——o——

Сталін боїться Німеччини.

„Гонец Варшавскі" з 13. XII. пише у [illegible]
„Напруження у Східній Европі" м. ін. [illegible]
„Відгомін східної гітлерівської офензиви [illegible]
тився до Совітів, викликуючи там весняний [illegible]
рез факт, що німці на перше місце вису[illegible]
українську проблєму. Знавці російських [illegible]
син твердять, що висловом цього [illegible]
новий курс у Совітах. Ознакою цього [illegible]
змагання поліпшити відносини з Польщею, [illegible]
мунією та балтійськими державами, [illegible]
вести відпруження у внутрішні відносини [illegible]
нення зі становища шефа ГПУ Єжова, [illegible]
мірною чисткою затроїв відносини з [illegible]
армії і покликання на володаря ГПУ [illegible]
женого та інтеліґентного Берії є [illegible]
гання сцементувати внутрішні сили Совєтів [illegible]
лін підготовляється — розпізнають [illegible]
гани світу — відкинути німецький наступ [illegible]
монізований з ним японський удар.

——o——

Большевицька бюрократія

„Правда" з 28. XI. подає з Мінська [illegible]
превеликий жаль большевицького [illegible]
не бачимо в апараті ЦК КПБ Білорусі [illegible]
гатьох обласних та районових [illegible]
кожним відділі ЦК лежать сотки [illegible]
Їхня доля — ніхто не знає. Від [illegible]
ЦК розіслав по обкомах та районах [illegible]
з них 150 про акцію ворогів народу [illegible]
відей на них нема. Осіб, з [illegible]
ються без полагоди місяцями [illegible]
ні повідомлення, ще й досі не [illegible]
відповідальности.

Нова організація шкільництва

В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Карпатоукраїнське міністерство шкільництва та освіти має три відділи. Міністерством керує, як ми вже подавали, дир. Августин Штефан. Начальником I. відділу (для народнього шкільництва) є Ф. Агій. Начальником II. відділу (середніх та фахових шкіл) є краєвий шк. інспектор М. Драгула; його заступником — проф. Чапля. Начальником III. відділу (народнього виховання та позашкільної освіти) є інсп. Гуснай. Шкільних інспекторів є далі двадцять і вони розміщені так: ужгородський інспекторат у Середнім (інсп. Ст. Федор), Великий Березний (інсп. учит. Гриць з Берегова), Перечин (інсп. учит. Іван Гапка), Росвигова (інсп. Анталовський), мукачівський у Чинадієві (інсп. Іван Васко), Свалява (інсп. М. Микита), Іршава (інсп. В. Лютак), Волове (інсп. учит. В. Курах), Хуст (інсп. Юра Пазуханич), Тячів (інсп. А. Маркуш), Севлюш (інсп. Павло Бартош), Рахів (інсп. учит. Петрицький) з Вел. Бочкова).

З дотеперішніх двох шкільних інспекторатів на б. мукачівський повіт створять один інспекторат у Середнім з уваги на втрату ужгородського повіту.

ТАЄМНИЧІ СТРІЛИ В БЕРЕЖАНЩИНІ.

ТЕРНОПІЛЬ. У Ценеві, пов. Бережани, Іван Тарновський застрілив 23-літнього Гнїжджука, що з іншими чотирьома людьми чатував біля його хати. Ведуть доходження.

—o—

Д-Р ШАХТ У ЛЬОНДОНІ.

ЛЬОНДОН. Завтра приїде до Льондону з візитою д-р Шахт.

НОВИНКИ.

— Конфіската „Діла". Вчорашне (277.) число „Діла" підпало конфіскаті за одну вістку з наголовком на 5-ій сторінці. Тому, що поліція забрала ввесь наклад пізно вночі в понеділок 12. п. м., другий наклад можна було видрукувати щойно у вівторок 13. ц. м. рано. Через те наші читачі дістали це число „Діла" з великим опізненням.

— Космео — Львів, Миколая 7, фахово порадить Вам Пані, як раціонально плекати вроду. 2933 1—20

— Показ нового українського сальонового танку влаштовують у Клюбі „Молодої Громади" в четвер 15. ц. м. визначні мистецькі сили з хореографічних та музичних кругів. Після показу дискусія. — Вступ для членів і запрошених гостей. Початок точно в год. 20-ій (8-ій вечором). 2928

— Українські авдиції із закордонних радієвих стацій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— Загадка III-ої Німеччини". Заходом філії „Т-ва Українських Наукових Викладів ім. П. Могили" в пятницю 16. грудня ц. р. в год. 19-ій у салі Т-ва „Українська Бесіда", Рутовського 22, виголосить д-р Дмитро Донцов відчит п. т. „Загадка III-ої Німеччини".

— В Українськім Лікарськім Товаристві черговї сходини членів у пятницю 16. ц. м. в год. 7. вечором у власній домівці. На сходинах виголосить д-р Дмитро Стасів (з Миколаєва) відчит п. н. „Про розміщення лікарів українців".

— Виклад проф. д-ра І. Свєнціцького в Т-ві ім. П. Могили п. з. „Взаємини Закарпаття з Галичиною в XVIII і половині XIX. стол." відбудеться 14. ц. м. Саля „Української Бесіди", год. 18., вступ 30 сот., для молоді 10 сот.

— „Княжна з Крилосу", терракотова фігурка роботи артиста-різьбара А. Павлося, появилася на днях на нашому ринку. Фігурка коштує всього 1 зол. і надається дуже добре на Миколаївські та Різдвяні дарунки. Дохід з розпродажі призначений на розкопи „Золотого Току" у Крилосі.

— Заборонили свято „Просвіти" в Жидачеві. Філія „Просвіти" в Жидачеві задумувала уладити свято „Просвіти" в Жидачеві в понеділок 19. ц. м. і тому Виділ вніс подання до староства у справі дозволу на свято. Одначе жидачівське староство рішенням з дня 9. ц. м. заборонило уладити свято „Просвіти" з огляду на безпеку, спокій і публичний лад — зокрема тому, що на терені жидачівського повіту панує пошесна нетуга — пришиця". Тому свято „Просвіти" в Жидачеві не відбудеться.

— Руда міди під Заліщиками. В околицях Заліщик і Городенки віднайшли покладї мідяної руди. Жили руди міди грубі на близько 50 цм. при чому чистої міди є в руді більше як 5 відсотків. Польський Державний Геольогічний Інститут рішив продовжувати роботи через цілу зиму. Ріжні підприємства вносять до Гірничого Уряду оферти на добування руди.

— „Надсянська Земля". Під таким наголовком почав виходити в Перемишлі двотижневик, що ставить собі завдання: „заохотити людей, що мають що сказати і вміють передати це на папір, щоб не забирали цього з собою в могилу, але публікували переживання, зафіксовували праці свої і інших визначних земляків та подавали матеріяли до історії українських вселяких установ". Цей новий наш часопис видає м-р Юліян Костюк. Адреса: „Надсянська Земля", Перемишль, вул. Косцюшка 5.

— Пачки зі сушеними грибами, що не важать більше ніж 4 кг., не підлягають — як повідомляє промислово - торговельна палата у Львові — стандаризаційній контролі. Їх можна вивозити без мита на основі дозволів, що їх видають дотичні промислово-торговельні палати. Тому зацікавлені особи повинні вносити подання безпосередньо до промислово-торговельних палат у справі вивозу грибів без мита і до міністерства промислу та торговлі взагалі не треба звертатися в цій справі за посвідкою.

— Привіз заборонених товарів. Торговельно-промислова палата повідомляє, що подання у справі дозволу на привіз заборонених товарів з двомісячних контингентів на січень і лютий 1939 р. (з Франції, Греції і Португалії) слід вносити найдалі до 18. ц. м. Подання у справі дозволу на привіз заборонених товарів, слід вносити на нових друках.

— Спростування. Предсідник Повітового Виділу в Радехові староста Б. Міхальський надіслав до Редакції спростування на основі ст. 27. і 28. пресового декрету у звязку з новинкою п. н. „Дальші арештування в Радехові", поміщену в „Ділі" з 9. грудня ц. р. (ч. 274). Згадана новинка подавала, що в Повітовім Виділі у Радехові викрито зловживання в сумі до 20.000 зол. і що під тим закидом арештовано Зигмунта Мединського, повітового рільного інструктора. Ця вістка є зовсім неправдива і незгідна з дійсним станом. Зате правда, що ніякого зловживання не викрили в Повітовім Виділі у Радехові і що з цього приводу не арештували ніякого урядовця Повітового Виділу. Б. рільного інструктора Повітового Виділу в Радехові п. Мединського тимчасово притримали в арешті не у звязку з його здогадними зловживаннями в Повітовім Виділі, яких не було, але у звязку з його урядуванням в Окружнім Рільничім Товаристві в Радехові. Ця установа є самостійною господарською станицею і під кожним оглядом незалежна від Повітового Виділу.

— Летунська комунікація понад бігун. Совітське бюро цивільної маринарки оголосило комунікат, що задумує наладнати правильну комунікацію на трасі Москва—Ню Йорк понад північний бігун. Літак зможе забрати зі собою 32-ох подорожніх крім залоги. Фабрики літаків у Москві приступили до будови кількох літаків до згаданої комунікаційної понад північний бігун.

— Ціла кляса в арешті. У Клявзенбурзі (Семигород) румунська поліція арештувала цілу сему клясу — 46 гімназійних учеників — за приналежність до „Залізної Ґвардії".

— Пятенят не повезуть на світову виставу. Опікунча рада пятенят Діон з Канади відмовила свого дозволу на перевіз пятенят до Ню Йорку на світову виставу. Згадане рішення опікунчої ради затвердив премієр стейту Онтаріо і ледви чи його вже змінять.

— В XX-ому віці палять чарівниці на кострі. В селі Субсетатя в Семигородщині панувала в літі цього року пошесть між худобою, кіньми, від якої згинуло 72 штуки тварин. Забобонні селяни були переконані, що пошесть між худобою викликали чарівниці. Тому пішли в ночі на цвинтар, відкопали трупи трьох старих жінок, які саме тоді померли, пробили вилами серця всіх трьох жінок і спалили їх тіла на кострі. Тепер суд засудив 30 учасників цієї несамовитої церемонії на довголітні кари вязниці.

— Скандальна афера схвилювала товариські і мистецькі кола в Ню Йорку, бо скарбова влада викрила велику пачкарську аферу, в якій головну ролю грала жінка суді жида Лявера. Виявилось, що жінка Лявера займалась пачкуванням гарних тоалет з париських домів моди. Перепачковані тоалети продавала Ляверова жінкам багатіїв з Н. Йорку та фільмовим артисткам з Голівуду. Тепер на лаві підсудних засіла жінка Лявера та ще три особи: Павля Шейкан, Альберт Шамеро і відомий комік Жорж Беріс-Бірибави. Розправа викликала велике зацікавлення, бо перед судом пересунувся хоровід свідків зпоміж зірок екрану та сцени.

— Сильний циклон лютував минулої суботи над Сіднеєм та околицею в Австралії і заподіяв такі великі шкоди в місті, порті та околиці, яких не памятає населення від 50 років. Підчас циклону згоріли чотири фабрики, вартости 150 тисяч фунтів штерлінгів і горять ліси недалеко Сіднею. Велитенської пожежі лісів дотепер не вдалося ще вгасити.

— Четверенята привела на світ 30-літня селянка в селі Вляденї в Румунії. Мама і всі чотири дівчинки здорові і почуваються добре.

— Ріжні вісти. Італійський король і Мусоліні підписали декрет, що вводить в життя першу частину нового цивільного кодексу в Італії. — Італійський літак упав під Каїром у хвилині, коли зближався до летовища. Трьох членів залоги ранені. — Від суботи 10. ц. м. нема вістки про великий англійський бомбовий літак „Бленгайм", що вилетів до Каїро з 6-ма членами залоги. — В копальні вугілля у Шкотії згинуло трьох вуглекопів, а шістьох є ранених. — Відомий американський летун полк. Ліндберг приїхав з Англії до Парижа, де затримається довший час.

— Розпадля у трагедії. [illegible] Франціська Йосифа [illegible] і [illegible]

З судової салі.

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ ЗА ВБИВСТВО СТЕЦЬКОВА.

Обвинувачену за вбивство власника цукорні Стецькова Анастазію Данилів признано винною злочину вбивства й засуджено на 10 років вязниці.

Спорт.

КОМУНІКАТ.

Виділ Філії К. Л. К. у Львові [illegible] вул. Краківській ч. 17. І. пов. та є до [illegible] год. 18—21.30.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА.

Минулої неділі відбулися змагання Ч. Д. Л. [illegible] Ст. Пльзень — Батя (Зліна) 5:5, [illegible] Кладно 4:2, Пардубіце — [illegible] 5:1; [illegible] Наход — Лібен 5:2; Жіденіце — [illegible] 5:1; [illegible] — Шлеська Острава 5:0.

ГАНІВКА.

АНТВЕРПЕН. Краковія — БРАВО 2:0 (1:0, 1:0, 0:0) [illegible] Краковії в [illegible] Краковія [illegible] 1 [illegible] та 1 [illegible]

—o—

[illegible]

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНҐРЕС 1935. Накладом Товариства Рідна Школа. Львів, Львів, 1938. 8-ка, стор. 250.

—o—

Театри.

Великий Театр.

Середа 14. XII. год. 7.30 Концерт.

Четвер 15. XII. год. 7.30 веч. „Мініон" опера.

Пятниця 16. XII. год. 7.30 „День без брехні".

Театр Ріжнородностей.

Четвер 15. XII. год. 7.30 веч. „Пан Лямбертіє".

Пятниця 16. XII. год. 7.30 веч. „Пан Лямбертіє".

Український Театр ім. І. Котляревського.

СУДОВА ВИШНЯ:
15. XII. Маруся Богуславка.
16. XII. Орфей у пеклі.
17. XII. Лісова пісня.

МЕДИКА:
16. XII. Найщирший чоловік.
17. XII. Зоря над Почаєвом.

ПЕРЕМИШЛЬ (саля Нар. Дому):
18. XII. Маруся Богуславка.
19. XII. Найщирший чоловік.
20. XII. Киряк з Львова.
21. XIII. Орфей у пеклі.
22. XII. ?
23. XII. Пригода в Чорчі.
24. XII. ?
25. XII. Невольник.

Білети скорше продає Нар. Торговля.

КІНА.

АПОЛЬО: „Битва на Бродвею".
АТЛЯНТИК: „Буря на Сході" („Правда з Шангаю").
БАЛТИК: „Джезабель" з Бетті Дейвіс.
ВАНДА: „Пан Твардовський", „Його екселенція субєкт".
ҐРАЖИНА: „Леґенда" на осн. Ол. Міцкев.
ЕВРОПА: „Чотири дочки".
ЕМПІР: „Студент з Оксфорду".
КАСІНО: „Льорд Джеф".
КОПЕРНИК: „Підозріння".
МАРУСЕНЬКА: „Перли корони" (Сашa Ґітрі).
МЕТРО: „Коли цвіте бузок".
МІРАЖ: „Ракетою на Марса".
МУЗА: „Листи з поля бою", „Кайдани кохання".
ПАКС: „Дуель, почмайстрова дочка" на осн. Пушкіна.
ПАЛЯС: „Примари".
РАЙ: „Павел і Гавел".
РІЯЛЬТО: „Д-р Енгель".
РОКСІ: „Пречинна брехня Ніни Петрівни".
СВІТ: „Князь Іко", „Каліф з Багдаду".
СВЯТОВИД: „Один поверх вище" та додатки.
СТИЛЕВЕ: „Восьма жінка Синьобородого" і ревія.
ТОН: „Циганська княжна з Анна Белло і „Тінь Шангаю".
УТІХА: „На межі життя" та ревія.
ХИМЕРА: „Злодійка" фільма із життя шкільної молоді.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Маріяцька)
Філіпіни, острів Маніля.

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВИД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кайм і Син)
„Швайцарія: Льокарно, Женева, Цюріх".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 14. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добридень наймолодшим: „Що хоче мав на совісти" оповідання, 11.00 Для шкіл: „Журба з волоссям" авд. для молодших дітей, 11.20 Серенади, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Симфонічна музика з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Наш концерт — муз. авдиція для дітей: форт., спів, рецитації, 15.30 Муз. у вик. орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Вакації — читальництво молоді, 16.35 Сергій Танєєв: Тріо д-дур оп. 22, 17.00 Від добровольчих відділів до могутньої армії, 17.15 Жінки в кравецькій співають, муз. авд., 18.00 Біжучі вістки, з міста та провінції, 18.05 Молодь перед мікрофоном: З піснями по Франції, авд. для молоді середних шкіл, 18.30 Гутірка про мову, 18.40 Потрібний чи корисний аналіз кіна на мапи, 19.00 Мадярська музика у вик. орх., 20.35 Вечірній денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Шопенівський концерт, форт., віол., 21.30 Про т. зв. спорт у літературі, діальог, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Танкова муз., пісеньки та пл., 22.40 Про релігії Сходу, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Четвер, 15. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 „Як і чому люди грають" муз. порадник для вселюдних шкіл, 11.25 З такті трьох четвертих, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Собаки на війні, у поліційній та санітарній службі, діяльог для молоді, 15.15 Клопоти та ради: Бридж чи засідання, 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 В інспекторки праці, авд. для лідеальної молоді, 16.40 Форт. ресітал, 17.10 Боротьба науки з невидним ворогом, 17.20 Пісні у вик. О. Збоїнської-Рушковської, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Для села: Зимове кормлення бековників, музика з пл., у перерві комунікат Рільн. Т-ва, 18.30 Життєписи інструментів: Родина скрипки, 19.00 Розр. концерт у вик. орх., дуети, соля, мандоліни, саксофон, форт., 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Театр Уяви: „Князь Незломний" Ю. Словацького, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Скрипк. ресітал у супр. форт., 22.25 Пілгалія в образах, 22.35 При політичному столику: Літературний кабарет, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Пятниця, 16. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Година господині: Крутись, крутись веретено; ради, вістки, легка музика з пл., 11.00 Для шкіл: Князь Йосиф, авд. для старших дітей, 11.30 Пісні та пісеньки у вик. Едв. Крукса, з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові. **14.10 Українська музика з пл. (хор, бандура)** 14.35 „На княжім дворі" вийняток зі „Спогадів Северина Соплиці", 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Гокус покус доміникус" авд. для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорими, 16.35 Пісні у вик. Ляріси Мартісен у супр. форт., 17.05 Фейлетон про полковника От Бені, 17.20 Клярнетовий ресітал у супр. форт., 17.45 Із хроніки співочих і музичних т-в, вступне слово, пісні, комунікат, 18.30 Театр Уяви: „Сон радісної ночі", 19.00 Розрядковий концерт: орх., скрипка, 20.00 „Реквієм" Верді; у перерві в год. 20.50 Вечірній денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 22.30 „Оповідання приятеля" новеля, 22.55 Інформаційна авдиція, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 14. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Давні й нові пісні на хор, 19.00 Розр. концерт, 19.45 Веч. гомін, 21.00 „Із доби рококо", орх., спів. БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Нар. пісні, 21.30 Нар. музика. БЕРОМІНСТЕР 18.30 Легка музика, 22.10 Шубертові пісні. БРЮССЕЛЬ ФР. 21.45 Шубертові твори. БУДАПЕШТ 12.10, 18.00 Циг. музика, 18.30, 20.10, 22.40 Орх. ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 12.15 Популярна музика, 15.30 Сценка, 16.00 „Кава по віденськи" веселе пополудне, 18.20 Сонати на віол. і форт., 19.15 Вес. муз. авд., 21.00 Концерт бажань, 22.20 Розрядковий концерт. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.20 Авд. для дітей, 15.15 Дітячі пісні, 16.00 Орх. муз., 18.15 Спів, форт., 19.15 Мельодії всього світа, 21.20 Концерт італ. тріо, 22.30 Шотляндська музика. КЕЛЬН 18.30 Балетова музика Ґлюка, 21.00 Популярна музика, 22.15 Давня нім. святочна музика. КОПЕНГАГЕН 18.00 Оперетові та фільм. мельодії. ЛІЛЬ 21.30, 22.00, 23.00 „Ловці перел" оп. Бізета. ЛІОН II 20.00 „Богема" оп. Пуччіні. МІЛЯНО 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Смичк. квартет, 22.00 Розр. програма. МІНХЕН 18.15 Популярна муз., 19.30 Нар. мельодії, 21.00 Веч. концерт, 22.00 Шотляндська музика. ПАРІ ПТТ 18.05 Пісні, 20.30 Форт., 21.30 Пісеньки, 21.45, 22.00, 23.00 Симф. концерт. РАДІО ПАРІ 18.05 Орх., 19.15 Форт., 20.30 Скрипка, 20.45 Пісні, 21.15 Форт., 21.45, 22.00 Концерт із консерваторії, 22.45, 23.00 Кабарет. РИГА 20.00 Пісні, 20.20 Штравсові вальси. РИМ 17.15 Форт., 19.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка. ШТУТГАРТ 11.30 Нар. музика, 13.15 Популярна музика. ШТРАСБУРҐ 21.30, 22.00, 23.00 Фестіваль Брамса.

Четвер, 15. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Скрипка, форт., 18.00 Мельодії півдня, 20.10, 21.00 Орх. концерт. БІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 18.15, 20.00 Пісні, 20.20 Форт., 20.00 Оп. муз. БЕРОМІНСТЕР 19.40, 20.00 Моцартівський концерт. БУДАПЕШТ 18.30, 21.20, 22.00 Циг. музика, 19.20 Форт. ВІДЕНЬ 10.00 Нар. пісні, 15.30 Мельодії П. Лінке, 18.00 Репортаж із життя ескімосів, 21.00 Симф. концерт. ДРОЙТВІЧ 19.40, 20.00 „Мереживна хусточка королеви" оп. Ів. Штравса, 20.53, 21.00 Сонати Брамса на віол. і форт. КОПЕНГАГЕН 20.10, 21.00 Симф. концерт. МІЛЯНО 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка. ПАРІ ПТТ 20.30 Скрипка. РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. муз., 21.00 „Пісні без слів" Мендельсона, на форт., 21.30, 22.00 Симф. концерт. РИГА 16.30 Сучасна музика, 18.45 Лотиські нар. пісні, 19.15 Нар. мельодії. РИМ 16.30 Концерт реліг. музики, 21.00 Солісти: Аріго Серато, скр., Льоренці форт. СТОКГОЛЬМ 20.10 Орх., спів. ШТРАСБУРҐ 22.30, 23.00 „Травіята" оп. Верді.

Пятниця, 16. грудня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Настроєва музика, 19.00 Оперові фрагменти Гумпердінка, 20.10 Розр. музика, 21.10 Камер. твори Піцетія у вик. компоніст. (форт.), Майнарді (скр.). БУДАПЕШТ 18.30 Орх., 17.00 Соло на гармонії, 18.00 Циг. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера. ВІДЕНЬ 13.15 Популярна музика, 14.10 Розр. музика, 15.30 Пісні та форт. твори, 18.45 Менуети й танки Шуберта, 20.10, 21.00 Бетовенівський концерт. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.15 „Дон Хуан" симф. поема Р. Штравса, 20.10 Фільм-концерт. ЛІЛЬ 21.30, 22.00, 23.00 „Золотий півник" оп. Рімського-Корсакова. МІЛЯНО 17.15 Камер. концерт, 19.30, 22.30 Розр. концерт, 22.00 Симф. концерт. МІНХЕН 20.10 Брамсові пісні. РАДІО ПАРІ 18.05, 19.30 Камер. музика, 19.15 Твори на віол. і форт., 21.15 Скрипка. РИМ 17.15 Танц. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Пісеньки, музика. СТОКГОЛЬМ 13.15 Пісні, 15.45 Форт., 10.05 Орх., 19.30, 20.00 „Александер Рег-Тайм Бенд" мельодії Ірвінга Берліна. ШТРАСБУРҐ 22.20 Хор, 22.45, 23.00 „Ля вуль воар" оперета Розенталя.

БІРЖА

Львів, 13. грудня 1938

ГРОШІ

Купно-продажа: Бельги бельг. 89.32—89.85. Долари америк. 5.29.00—5.26…, Долари канад. 5.24.50—5.22.00. Фльорени гол. 28…—286.62. Франки фр. 13.99—13.90. Франки шв. 120.05—119.10. Фунти анг. 24.8—24.64. Гульдени данц. 10.25—99.75. Корони чеськ. 1…75—10.40. Корони дун. 119.75—119.90. Корони норв. 124.43—123.45. Корони шв. 12…54—126.75. Ліри італ. 18.90—18.30. Марки фінлян. 10.95—1…70. Марки нім. срібні 93.95—90.00. Тель Авів.

Папери

4 і пів проц. внут. 64… 1 ем. 83.25 серія 92.75 … 90.00 5. конвер. 68.30, 4 прем. … 4 консолід. 68.25—66.75.

Акції.

Банк Польський 1300. … Вугіль 15.20—32.75, Ліпков … Островець 65.25, Стараховичі 45.50. Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 12. грудня …
1 кг. масла десер. бльок 5.70 …
1 кг. масла бочков. … молоко …
1 кг. яєць …

Тенденція на масло та … слаба, на яйця сильна.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло." З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.